

KRAŠTO APSAUGOS SAVANORIŲ PAJĖGŲ LEIDINYS

Savanoris

2025 m. Nr. 1 (514)

**KASP patranka –
ne tik pabūklas,
bet ir pajėgų
istorijos dalis** /6-11 psl./

**Pratybos
„Tvirtas
skydas 5“.**

**Kariai savanoriai
pratybose išgelbėjo
draugo gyvybę** /36-43 psl./

**Kaip treniravomės
ginti Aukštaitijos
kraštą** /26-35 psl./

LIETUVOS KARIUOMENĖS
**KRAŠTO APSAUGOS
SAVANORIŲ PAJĖGOS**

Buvome, esame, būsime!

**JUNKIS PRIE
LIETUVOS KARIUOMENĖS**

KARIUOMENE.LT

6-11 KASP patranka – ne tik pabūklas, bet ir pajėgų istorijos dalis

12-13 Geriausias 2024 metų darbdavys – karys savanoris

14-18 Linas Pernavas. STT vadovas, vidaus tarnybos generolas, dabar – kariuomenės jaunesnysis eilinis

19-20 Simas apie sutramdytą chuliganą, marketingą ir Lietuvos kariuomenės uniformą

21-25 Tiltą tarp visuomenės ir ginkluotųjų pajėgų nutiesė pasitikėjimas

26-35 „Tvirtas skydas 5“. Pratybose kariauja ne technika, o karys

36-43 Kaip kariai savanoriai išgelbėjo draugo gyvybę

44-49 Gr. Tomas Paulauskas. Kario gerovės gairės, sportas ir sveikata

50-54 Kai žmogui dera karys ir gospelo atlikėjas

Savanoris

Savanoris, SL 1469. Eina nuo 1991 02 09

Steigėja Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba. Leidžia Krašto apsaugos savanorių pajėgos. Leidinys išeina kartą per pusmetį.

I-ajame viršelyje KASP kariai pratybose „Tvirtas skydas 5“

III-ajame viršelyje Pratybų situacija: donų ataka.

IV-ajame viršelyje Sausio 17-osios minėjimas. Gr. Michail Lysenko nuotraukos

Redakcijos adresas: Vilnius, Viršuliškių g. 36, LT-05110.

www.kam.lt/lt/naujienos/karine_ziniasklaida/savanoris

Redaktoriai: Ieva Matonienė, gr. Vilius Džiavečka. Dizainerė Violeta Pikčiūnaitė,

fotografas gr. Michail Lysenko, kalbos redaktorė vyr. eil. Miglė Keturkienė,

Maketavo KAM bendrųjų reikalų departamento Vaizdinės informacijos skyrius, Vilnius, Totorių g. 25,

LT-01121. Spausdino LK Karo kartografijos centras, Kauno r., Domeikava, Muitinės g. 4, LT-54359.

Užsakymas GL-335. Tiražas 800 egz. Indeksas 0099

Paminėję 34-ąjį KASP gimtadienį, nuo šių metų vidurio įžengiamo į artėjančių KASP 35-ųjų įkūrimo metinių sukakties minėjimą

Kreipdamasis į karius savanorius Lietuvos kariuomenės vadas **generolas Raimundas Vaikšnoras** prisiminė istoriją, kuri mums tvirtina, Sausio 17-ąją, prieš 34 metus buvo pasirašytas įstatymas, kuriuo įteisinamas KASP įkūrimas.

KASP patranka – ne tik pabūklas, tai pajėgų istorijos dalis

Savanorių pajėgų patranka puikiai tarnavo mūsų pajėgoms beveik ketvirtį amžiaus, šventėms suteikdama kariško atspalvio. Deja, laikas padarė savo darbą ir pabūklas ėmė „byrėti“, todėl buvo nuspręsta jį restauruoti. Tai laisvu nuo darbo metu padarė Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės kariai savanoriai iš vadinamosios patrankos komandos: dirbant atnaujinimo darbus reikėjo ir staliaus, ir kalvio, ir šaltkalvio, ir tekintojo amato žinių.

KASP istorinė patranka 1999 metais buvo atkurta KASP ginklų meistro **vyr. srž. Vytauto Lavrenco**. Ir jau kitąmet ji buvo panaudota švenčiant devintąsias KASP įkūrimo metines – 2000-ųjų sausio 17-ąją. Nuo tada iki šiol istorinė KASP patranka naudojama įvairiuose iškilminuose KASP renginiuose visoje Lietuvoje. Savanorių pajėgoms ši patranka yra ne tik istorinis 1863 m. sukilimą menantis pabūklas, bet ir nuolatinis KASP renginių atributas.

Sunykęs patrankos lafetas (stovas ir važiuoklė, laikantys vamzdį) buvo rastas Dzūkijoje, į pietryčius nuo Valkininkų esančiame Daržininkų kaime. Vertingą artefaktą iš savo gimtinės atvežė vienas KASP štabo karių. Manoma, kad šią patranką galėjo naudoti 1863 metų sukilėliai. Pasibaigus mūšiams su carine armija, daug buvusių karinės paskirties įrangos ir daiktų atsidūrė vietinių gyventojų ūkiuose, kur buvo naudojami įvairioms reikmėms. Originalus patrankos vamzdis iki mūsų dienų neišliko. Beveik pusantro šimto metų dūlėjusi sodžiuje, istorinė patranka iš pagrindų buvo restauruota 1999 metais.

Gavę tuometinės KASP vadovybės pritarimą ir pasikonsultavę su kvalifikuotais ginkluotės specialistais, vyr. srž. V. Lavrencas su pagalbininkais pagamino naują lafetą, išlankstė, išfrezavo apkaustus, padarė trūkstamas kniedes. Panaudotos beveik visos likusios originalios metalinės lafeto detalės, ratų apkaustai ir kitos dalys. Naujas patrankos vamzdis pagal parengtus brėžinius buvo ištekintas tuometinėje „Silikato“ gamykloje Vilniuje.

Vyr. eil. Rimas Lukoševičius
Didžiosios Kovos apygardos 8-oji rinktinė
808-oji kuopa

Beveik ketvirtį amžiaus patranka puikiai tarnavo Savanorių pajėgoms: su kariuomenės renginiais apkelejo visą Lietuvą, džiugino jų dalyvius ir suteikdavo šventėms kariško atspalvio. Deja, laikas padarė savo darbą ir pastaruoju metu iš arčiau apžiūrėję patranką smalsuoliai galėjo pastebėti po truputį byrančias apdailos detales ir apsitrynusį lafetą.

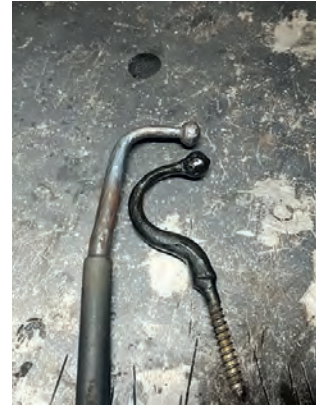
Patrankos komanda inicijavo restauracijos darbus

Pernai gruodžio viduryje, Didžiosios Kovos apygardos 8-ojoje rinktinėje suradus auksarankių meistrų, patranka buvo išvežta ilgai lauktam remontui ir atnaujinimui. Septynerius metus pajėgose, 808-ojoje kuopoje tarnaujantis **vyr. eil. Rimas Lukoševičius** atliko pagrindinius patrankos restauravimo darbus. Gerų žodžių Rimui negaili toje pačioje kuopoje tarnaujantis KASP veteranas **vyr. srž. Algis Zabarauskas**:

Vyr. srž. Algis Zabarauskas
Didžiosios Kovos apygardos 8-oji rinktinė
808-oji kuopa

„Žinodami, kokias auksines rankas turi Rimas, kaip kruopščiai ir atsakingai dirba savo darbą, nusprendėme būtent jam patikėti šią atsakingą užduotį. Per daugiau nei ketvirtį amžiaus patrankos detalės nusidėvėjo, kai kas nuo vibracijos ir transportavimo nulūžo, nuo medinių detalių nusitrynė lakas, kai kas netgi buvo prarasta, pamesta, nors tai galėjo pastebėti tik akylas žmogus. Faktas, kad, mums, kaip šio pabūklo komandai, per didžiulius pajėgų renginius dirbantiems su ja, tai labiausiai krito į akis. O problemų būta visur: ir ratuose, ir lafete, ir vamzdyje. Kur bepažiūrėsi – visur, norint sugrąžinti buvusį patrankos grožį, reikėjo pridėti meistro rankų ir darbo valandų. Daugiausia buvo atnaujintos arba pagamintos naujos dekoratyvinės detalės: kalti kabliukai, ratų laikikliai, žalvariniai varžtų uždengimo dangteliai. Taip pat visas medinis patrankos lafetas buvo kruopščiai nušlifuotas ir naujai nulakuotas“, – pasakoja vyr. srž. Algis Zabarauskas.

Problemų būta visur: ir ratuose, ir lafete, ir vamzdyje – kur bepažiūrėsi, norint sugrąžinti buvusį patrankos grožį, reikėjo pridėti meistro rankų ir darbo valandų. Daugiausia buvo atnaujintos arba pagamintos naujos dekoratyvinės detalės: kalti kabliukai, ratų laikikliai, žalvariniai varžtų uždengimo dangteliai. Taip pat visas medinis patrankos lafetas buvo kruopščiai nušlifluotas ir naujai nulakuotas.

Vyr. srž. Algis Zabarauskas

Istorinė KASP patranka naudojama įvairiuose iškilminguose KASP renginiuose visoje Lietuvoje. Savanorių pajėgoms ši patranka yra ne tik istorinis 1863 m. sukilimą menantis pabūklas, bet ir nuolatinis KASP renginių atributas.

„Patranka remontui buvo paimta dar prieš Kūčias, o baigta kaip ir turėjo būti – sausio 16-ąją, Savanorių pajėgų gimimo dienos išvakarėse. Šventėje pabūklas jau šaudė visu gražumu! Verta pastebėti, kad KASP patrankos restauravimas kainavo tik medžiagas, atitinkamą kiekį darbo valandų ir meistrų kantrybės. Jeigu šis darbas būtų patikėtas specialiai samdytiems restauratoriams – remonto biudžetas būtų išaugęs keleriopai. Dirbant atnaujinimo darbus reikėjo ir staliaus, ir kalvio, ir šaltkalvio, ir tekintojo amato žinių. Su viena detale galima buvo užtrukti net pusę dienos. Labai smulkmenišką darbą, – apie

darbų eigą pasakoja vyr. srž. A. Zabaruskas, – vien medžiagoms buvo išleista daugiau nei 120 eurų, pirktas lakas, dažai, skardelė, varžteliai, metalas, plienas. Naujai buvo pagaminti metaliniai įtvairai, skirti transportavimui, kad patranką būtų galima stabiliai pervežti krovininiu transportu. Taip pat buvo pasiūtas odinis dangalas vamzdžiui, kad patrankos vamzdžio žiotys, kuomet ji stovi nenaudojama, būtų saugiai uždengtos ir apsaugotos nuo drėgmės bei nešvarumų. Taip pat buvo nulūžusi speciali rankena, reguliuojanti vamzdžio aukštį. Daug apdailos detalių buvo atkurta remiantis logika, taip pat

išstudijavus anksčiau darytas šios patrankos nuotraukas, kai visos detalės dar buvo savo vietoje.“

Pats meistras vyr. eil. R. Lukoševičius savo išskirtinių gabumų ir nagingumo nesureikšmina. Potraukį technikai, meistravimui, karys savanoris jautė nuo mažens, kai vis ką nors meistraudavo, todėl nieko nuostabaus, kad po vidurinės mokyklos baigimo pradėjo dirbti autoremontu dirbtuvėse. Jau dirbdamas pabaigė profesinę technikos mokyklą, kur įgijo automechaniko ir autoelektriko specialybę – civiliniame gyvenime R. Lukoševičius turi nuosavas autoremontu dirbtuves.

Rimas džiaugiasi turėjęs galimybę atnaujinti KASP patranką

„Labai įdomu buvo prisiliesti prie KASP istorijos. Tokios išskirtinės užduotys retai pasitaiko, nežinau, ar dar daugiau gyvenime teks kažką panašaus daryti, – pasakoja vyr. eil. R. Lukoševičius, – kai per renginius atlikdavome salves su šia patranka, stovėdami šalia su kolegomis pastebėjome visas per laiką atsiradusias problemas. Aišku, tai neturėjo įtakos šaudymo saugumui, tačiau nubyrėjusios apdailos detalės vizualiai krito į akis, buvo negražu. Dabar, sėkmingai atlikus restauravimo darbus, belieka džiaugtis ir didžiuotis, kad mums pavyko ir per dvi savaites Švenčionyse, autoserviso garaže, patranka atgimė ir atgavo tokią pat išvaizdą, kokia buvo prieš daugelį metų. Laiko restauravimo ir remonto darbams skirdavau pagal galimybes, kartais po valandą ar dvi per dieną, o kartais ir visas aštuonias. Dirbau ne vienas, padėjo vyr. srž. Algis Zabarauskas ir vyr. srž. Michailas Dubinovičius“, – pabrėžia meistras.

Rimas į KASP gretas įsiliejo praėjus metams po šauktinių tarnybos. Jis pats sako, kad pasiilgo kariuomenės. Kuopoje karys tapo ryšininku, ten atsikleidė nauji jo gabumai. „Domiuosi įvairiomis antenomis, jų gamyba, taip pat radijo ryšiu. Esu pabaigęs keletą kursų pagal ryšininko specialybę kariuomenėje, taip pat, internete seku naujoves, esu šį bei tą nuveikęs šioje srityje, netgi pasiūlęs kai kurių inovacijų Didžiosios Kovos apygardos 8-ojoje rinktinėje“, – apie savo tarnybą pasakoja KASP patranką restauravęs karys savanoris.

Istorinė KASP patranka Katedros aikštėje, Gedimino paminklo papėdėje, minint Savanorių pajėgų įkūrimo metines. 2000 m.

Nuo istorinių laikų artilerijos saljutavimas – iškilminga pagerbimo forma pabūklo salvėmis, paprastai skiriamomis šventėms ar sukaktims paminėti, svarbiems valstybės asmenims pagerbti.

Savanorių pajėgų istorinė patranka 1999 metais buvo atkurta KASP ginklų meistro vyr. srž. Vytauto Lavrenco. Ir jau kitąmet ji buvo panaudota švenčiant devintąsias KASP įkūrimo metines – 2000-ųjų sausio 17-ąją.

Gr. Michail Lysenko, gr. Viliaus Džiavečkos, vyr. eil. Rimo Lukoševičiaus, Eugenijaus Žygaičio nuotraukos

Geriausias 2024 metų darbdavys – karys savanoris

KASP įkūrimo šventėje, karių rikiuotės metu, buvo apdovanoti geriausi 2024 metų KASP darbdaviai – Kauno kelių tarnybos vadovas, UAB „Biržų duona“ direktorius ir MB „Taiklita“ vadovas.

Vyr. eil. Osvaldas ANDRIKONIS –

iš KASP Vyčio apygardos 5-osios rinktinės 505-osios kuopos ne tik vadovauja statybos darbų įmonei MB „Taiklita“, bet ir yra jos savininkas. Nedidelėje įmonėje dirba 8 darbuotojai, iš jų net 5 yra kariai savanoriai, tarnaujantys kartu su Osvaldu toje pačioje kuopoje.

Ar nėra taip, kad pas jus dirbantys kariai savanoriai kuopoje užima aukštesnes pareigas negu Jūs? Kaip su tuo susitakote: juk civiliniame gyvenime bosas esate Jūs?

Visi penki mano darbuotojai, tarnaujantys su manimi, kuopoje užima aukštesnes pareigas nei aš: yra kuopos skyrių vadai. Tačiau civiliniame gyvenime visi esame draugai, todėl tiek darbe, tiek kariuomenėje elgiamės paprastai ir nė vienas iš mūsų nemato problemos, kad įmonėje lyderio poziciją užimu aš. Apskritai darbe vadovaujamės principu, kad labai svarbu komandinis darbas, svarbius sprendimus priimame bendru sutarimu, aiškiai ir atvirai aptariame visas problemas, įsiklausome į kiekvieno išsakytas mintis.

Kas ką atviliojo į KASP? Jus bendradarbiai ar Jūs bendradarbius?

Nei aš, nei jie. Kuopoje daug karių, kurie tarnauja ilgiau nei aš. Sykį po pratybų atsipalaidavome. Pajuokaudami ruošėmės namo, ir pašnekesys pasisuko apie darbą. Kai kurie kuopos draugai susidomėjo mano pasakojimu, kaip kas vyksta statybų sektoriuje, o aš jiems pasiūliau ateiti ir išmėginti jėgas pas mane.

Kiek metų tarnaujate KASP? Kokias pareigas einate savo skyriuje?

Kariu savanoriu tarnauju jau 9 metus, į Savanorių pajėgas su draugų būriu nusprendėme eiti dar nebaigę mokyklos. Skyriuje mano specialybė yra taiklusis šaulys, labai domiuosi snajperio specialybe. Kada nors įvaldyti šią karinę specialybę būtų mano siekiamybė. Taip pat domiuosi sunkiąja ginkluote.

Ar tarnyba savaitgaliais netrukdo asmeniniam gyvenimui? Papasakokite, kaip gyvenime susidėliojate prioritetus...

Mano prioritetai gyvenime yra darbas, tarnyba KASP, laisvalaikio pramogos, laikas su draugais ir hobis (motociklų žiedinių lenktynių sportas). Todėl didžioji dalis savaitgalių būna užimti. Didžiausias prioritetas yra KASP: kadangi dalyvauju ne tik kuopos pratybose, bet ir kituose mokymuose bei pratybose, natūralu, kad didžiąją savaitgalių dalį praleidžiu kariuomenėje.

Kokius karius savanorius galėtumėte pavadinti patriotais?

Iš esmės visi kariai savanoriai gali būti vadinami patriotais, nes į KASP jie atėjo laisva valia, pasiryžę tarnauti savo tėvynei, ginti jos laisvę ir nepriklausomybę net ir taikos metu, kai tarnyba nėra privaloma.

Gal patriotas yra žmogus, kuris myli savo tėvynę, yra jai ištikimas, rūpinasi jos ir tėvynainių gerove? Tačiau ar ne tiksliau būtų kalbėti apie patrioto ištikimybę? Kokia sąvoka apie patriotizmą jums atrodo teisingesnė: meilė Tėvynei ar ištikimybė Tėvynei? Kodėl?

Meilė Tėvynei be ištikimybės gali būti paviršutiniška, ištikimybė be meilės gali būti šalta pareiga, o kai abu eina kartu, mano manymu, tada yra tikras patriotizmas. Patriotizmas nėra vienadienis jausmas ar vienas konkretus veiksmas, mano nuomone, tai labiau panašu į gyvenimo kryptį, vertybių sistemą, į kurią įeina meilė tėvynei, ištikimybė, pilietinis aktyvumas.

Vis dažniau įvairių sričių specialistai sako, kad motyvacija yra neegzistuojantis dalykas arba terminas, reiškiantis trumpalaikį dalyką – apsisprendimą veikti. Vos tik jis įvyksta – toliau seka sunkus darbas. Kaip Jums sekasi rimtas darbas KASP? Ar tarnyba KASP pakeitė į gera Jūsų charakterį, ištvėrę ar mintis?

Tarnybą pradėjau kartu su draugais, visi buvome motyvuoti, ir net jei kažkur pritrūkdavo motyvacijos, vieni kitus paragindavome. O ilgainiui – baigęs ne vieną kursą – supratau, ką reiškia būti lyderiu, atsirado atsakomybės jausmas, nuolat didėjo motyvacija, ypač pamačius pavykusį galutinį rezultatą. Per tarnybos metus visos mano išvardintos savybės tik stiprėjo.

Kas Jums, kaip darbdaviui, svarbu savo įmonėje: komandinė dvasia, geras mikroklimatas, kieta vadovo ranka ar kažkas kita?

Darbe, manau, visiems reikia būti kuo paprastesniems, kitaip tariant, nevaikščioti užrietus nosies, nes tai ilgainiui niekur toli nenuves... Būtinai nuolatinis komunikavimas su darbuotojais, jų ir įmonės problemų ankstyvas pastebėjimas ir greitas

sprendimas, gebėjimas visada klausytis ir išgirsti darbuotoją – tai užima laiko, bet atsiperka. Išsprendžiame problemą, kad nereikėtų galvoti apie tai visą dieną, gal net savaitę, ir visiems ramiau, visi laisvi. Retkarčiais darome vakarinius pasisėdėjimus su komanda, važiuojame papramogauti, kitaip tariant, atsiribojame nuo darbų ir pabendraujame vieni su kitais.

Kaip į Jus ir kitus karius savanorius žvelgia Jūsų kolegos civiliniame darbe? Ar klausinėja apie tarnybą, o gal verda diskusijos: verta tarnauti ar ne?

Darbe yra tiek karių savanorių, tiek civilių, o kariai savanoriai, kai yra proga, vis paragina civilius prisijungti prie KASP ir pasakoja savo patirtis ir išgyvenimus, kurie civiliams yra labai įdomūs. Visada stoti į KASP gretas civilius stipriai raginu ir aš, taip pat visada – kaip darbdavys – sudarau sąlygas ir nuolat raginu esamus karius dalyvauti pratybose, nors jos kartais ir dubliuojasi su darbo dienomis. Gaila tik, kad sausio 17-ąją, KASP gimtadienio proga, negalime darbe dėvėti uniformos dėl mūsų darbo specifikos, darbų saugos reikalavimų.

Ko palinkėtumėte kitiems darbdaviams, kurie savo žinioje turi karių savanorių?

Žiūrėkite į darbo grafikus lanksčiai, leiskite kariams tobulėti, važiuoti į kursus, motyvuokite dalyvauti pratybose. Net jei iš to Jums ir nėra naudos – palaikykite savo karius, ieškokite kompromisų.

Ar Jums svarbus Kariuomenės vado apdovanojimas? Kodėl?

Žinoma, svarbu, juk šis apdovanojimas įvertina net tik darbdavio, bet ir jo darbuotojų – karių savanorių – įdėtą darbą, patriotiškumą ir užsispyrimą.

LINAS PERNAVAS

dabartinis STT vadovas,
vidaus tarnybos generolas, dabar –
kariuomenės jaunesnysis eilinis

Specialiųjų tyrimų tarnybos vadovas LINAS PERNAVAS, baigęs Bazinį kario savanorio įgūdžių kursą, tapo visateisiu kariu savanoriu. Lietuvą ginti pasiryžę ir trys jo sūnūs. Visi keturi Pernavai tarnauja KASP Didžiosios Kovos apygardos 8-ojoje rinktinėje, Ignalinos kuopoje.

„Kovo 7 d., kartu su savo jauniausiu sūnumi Jogaila ir dar 78 drąsiais kariais savanoriais, baigiau trijų savaičių Bazinį kario savanorio kursą ir prisiečiau Lietuvos Respublikai. Aš nepaprastai didžiuojasi savo vaikais, jų pasirinkimu ginti Lietuvą. Šis žingsnis yra mūsų valstybės saugumo ir laisvės garantija. Lietuvą ginti pasiryžę ir trys mano sūnūs, du vyresnieji jau tarnauja KASP Didžiosios Kovos apygardos 8-ojoje rinktinėje. Priesaikos diena ypač svarbi man ir mano šeimai, kurioje nuo šiandien visi būsimie kariai savanoriai – trys mano sūnūs ir aš“, – pasakoja j. eil. L. Pernavas, dabartinis STT vadovas, vidaus tarnybos generolas, dabar – kariuomenės jaunesnysis eilinis.

L. Pernavas prisimena, kad 1994 m. tarnybos pradžia Lietuvos Policijos akademijoje buvo panaši: „Visi naujokai taip pat treniravomės lauko stovykloje, tik mums tada Bazinis kursas truko ne tris savaites, kaip čia, bet dvi. Dabar kariuomenėje gyvenome konteineriuose, o tuomet akademijoje – palapinėse. Dabar naudojame vakarietišką ginkluotę ir ekipuotę, o tada ekipuotė buvo jau lietuviška, o ginkluotė – sovietinė. Skirtumas milžiniškas.“

Policijos sistemoje pasiekęs karjeros viršūnę, pareigūnas nusprendė įsiliesti į KASP. Anot Lino Pernavo, dabar spidometras pradėjo suktis iš naujo: „O jeigu rimtai, tai aš nusekiau vaikų pėdsakais, o ne atvirkščiai. Du mano sūnūs jau tarnauja KASP Didžiosios Kovos apygardos 8-ojoje rinktinėje, dabar bazinį kursą baigėme dviese – aš ir jauniausias sūnus. Taigi visi keturiese dabar esame kariai savanoriai. Mintys tapti kariu savanoriu ramybės nedavė jau nuo 2014 metų, tačiau tuomet buvau Policijos generalinis komisaras, todėl suderinti šių pareigų su kariu savanorio tarnyba tikėtina nebūtų pavykę. Vyriausias sūnus kariu savanoriu tapo prieš 8 metus, pernai prisijungė vidurinis, o

dabar atėjo mūsų su jauniausiuoju sūnumi eilė, – meilę kariškam gyvenimui pripažįsta j. eil. L. Pernavas, – metai po metų mitydavau kaip vyriausiasis, o nuo pernai jau ir vidurinis su entuziazmu ruošiasi pratyboms, kraunasi kuprines. Visada pagelbėdavau jiems moraliai ir logistiškai: kur reikia nuveždavau ar pasitikdavau su mašina. Lydėjau savo sūnus į bazinius kursus, važiauvau su pasididžiavimu į jų priesaikos ceremonijas. Tarp kariškių turiu nemažai pažįstamų, tad čia man nėra visiškai nauja sritis. Idėja apie tarnybą KASP brendo ir subrendo. Patirtis rodo, kad tarnyba policijoje ir Specialiųjų tyrimų tarnyboje nėra tas pats. O kai turi tikslą, tai pasistengus, tikrai yra įmanoma viskas. Tikiuosi, kad bus progų susitikti su KASP vadovybe ir išsakyti savo mintis, pastebėjimus dėl vadovavimo. Pats esu vadovavęs keliolikai tūkstančių pareigūnų, tai patirties šioje srityje turiu tikrai nemažai“.

”

Šis sprendimas – ne tik asmeninis pasirinkimas, bet ir aiški žinutė visiems Lietuvos žmonėms apie pilietiškumo, patriotizmo ir pasiryžimo svarbą. Šis žingsnis yra mūsų valstybės saugumo ir laisvės garantija.

Linus Pernavas

dabartinis STT vadovas, vidaus tarnybos generolas, dabar – kariuomenės jaunesnysis eilinis

ATKELTA IŠ 15 PSL.

Iš viso 80 naujų karių savanorių, Kazlų Rūdoje baigusių Bazinį kario savanorio įgūdžių kursą (BKSĮK), kovo 7 d. prisiekė Lietuvos Respublikai Vilniaus gynybinės sienos bastėje. Tarp prisiekusiųjų buvo Linas Pernavas ir jo sūnus Jogaila.

„Švęsdami rinktinės 34-ąjį gimtadienį, galime pasidžiaugti, kad Lietuvai prisiekė dar 80 naujų karių. Mes, savanoriai, būdami pokario partizanų tradicijų tęsėjai, dabar atstovaujame modernią Lietuvos kariuomenę. Mes tikrai esame pasirengę kovoti su priešais iš Rytų, kaip tai darė laisvės kovų dalyviai, antrosios kartos savanoriai pokario metais. Mes jau niekada nebūsime vieni vieni, nes jau 20 metų esame NATO nariai, – sakė KASP Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės vadas **plk. ltn. Gintautas Ciesiūnas**, – labai džiaugiuosi ir didžiuojuosi jumis, kariai, kad prisijungėte prie KASP ir prisiekėte Lietuvai dabar, būtent šiuo laikotarpiu. Mums tai didelė garbė. Esate tikri šalies patriotai ir net neabejoju, kad būsite labai gerai kariai. Priesaika kiekvienam kariui yra bene svarbiausias momentas tarnyboje. Žodžiai, kuriuos jūs ištarėte, liks kaip įsipareigojimas visam gyvenimui. Tvirtai tikiu, kad šią išstartą priesaikos žodžių Jūs šventai laikysitės ir jie lydės jus visą gyvenimą. Sveikinu Jus pasirinkus kario savanorio kelią!“

Geriausiu 117-osios laidos kariu buvo išrinktas j. eil. Valdemaras Drisveninas, kuris iškilmingos priesaikos ceremonijos metu skaitė priesaikos žodžius ir bučiavo KASP Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės kovinę vėliavą.

Savonoriškosios krašto apsaugos tarnybos (SKAT) Vilniaus rinktinės įkūrimo data yra laikoma 1991 m. kovo 1 d., kai buvo patvirtintas pirmasis rinktinės etatų sąrašas. Pirmoji kuopa (vadas Jurgis Dapšys) oficialiai įteisinta kovo 1 d., todėl ši diena ir laikoma rinktinės įkūrimo data.

1992 m. lapkričio 23 d., minint Lietuvos kariuomenės dieną, Vilniuje rinktinėi buvo įteikta kovinė vėliava. Pirmasis vadas – mjr. Romualdas Katinas.

Šiuo metu KASP Didžiosios Kovos apygardos 8-ojoje rinktinėje tarnauja daugiau nei 1100 karių savanorių ir 80 profesinės karo tarnybos karių.

1999 m. sausio 15 d., siekiant įamžinti Lietuvos laisvės kovų sąjūdžio partizanų apygardų vardus, rinktinėi suteiktas Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės vardas.

Didžiosios Kovos apygardą 1945 m. įkūrė legendinis partizanas, tarpukario Lietuvos kariuomenės **vrš. Jonas Misiūnas – Žalias Velnias**. Buvo įkurtos Didžiosios Kovos apygarda ir 2 rinktinės, **A** ir **B**, veikusios Trakų bei Ukmergės apylinkėse. Jų vienetai organizavosi į būrius ir kuopas. Partizanai kūrė planus, kaip kovoti su to meto priešu. Didžiosios Kovos apygardos partizanai naudojo unikalią mažų „skrajojančių“ padalinių pėstininkų taktiką, nuolat persidislokuodavo ratais, judėdavo pėsčiomis, buvo ginkluoti kaip lengvieji pėstininkai. Vykė efektyvias pasalas ir reidus.

Jonas Misiūnas – Žalias Velnias
Lietuvos kariuomenės puskarininkis,
rezistentas (1911-01-15–1947-03-11)

Tradicinė šeimos nuotrauka atminčiai prie KASP istorinės patrankos. Pastaroji naudojama ne tik iškilmingų švenčių metu, bet ir karių priesaikos ceremonijose.

ATKELTA IŠ 17 PSL.

”

Du mano sūnūs jau tarnauja KASP Didžiosios Kovos apygardos 8-ojoje rinktinėje, dabar bazinį kursą baigėme dviese – aš ir jauniausias sūnus. Taigi visi keturiese dabar esame kariai savanoriai. Aš nepaprastai didžiuojasi savo vaikais, jų pasirinkimu ginti Lietuvą.

Linas Pernavas

dabartinis STT vadovas, vidaus tarnybos generolas, dabar – kariuomenės jaunesnysis eilinis

Simas apie sutramdytą chuliganą, marketingą ir Lietuvos kariuomenės uniformą:

Ji yra ne tik drabužis, bet ir vertybių, tradicijų bei pareigos simbolis.“

Lapkričio 16 d. Krašto apsaugos savanorių pajėgų (KASP) Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės 804 kuopos karys savanoris **j. eil. Simas MARTINKĖNAS**, grįždamas po karinių pratybų, viename Vilniaus prekybos centrų padėjo apsaugos darbuotojams sulaikyti viešosios tvarkos pažeidėją, kuris grasino parduotuvės klientams ir personalui.

Antrakursis SMK marketingo studentas Simonas sako, kad iš kelių svarstytų būsimos profesijos variantų – grafinio dizaino ir fotografijos – vis dėlto pasirinko rinkodarą dėl šios srities aktualumo. „Šiuo metu man įdomu, kaip rinkodaros srityje dirbama su populiariomis platformomis „TikTok“, „Instagram“ ir „Reels“ įrašais“, – apie savo civilinius pasirinkimus pasakoja Simas.

J. eil. Simas Martinkėnas Savanorių pajėgose tarnauja jau metus, yra šaulys inžinierius, baigęs šaulio inžinieriaus specialybės įvadinio kurso pirmąją dalį. Karys sako, kad labai patiko dalyvauti lapkričio 16-ąją vykusiose vienos dienos šaulių inžinierių pratybose: „Buvo smagu. Ir pasprogdinome, ir tranšėjas kasėme, ir smagiai nusiteikę išsiskirstėme namo.

Kadangi gyvenu netoli prekybos centro „Mandarinai“, po pratybų prirėkė nusipirkti maisto, todėl užsukau į jame esančią maisto prekių parduotuvę. Buvau su uniforma. Ten atvažiavo ir mama – planavome apsipirkti kartu“, – įsimintino įvykio pradžią prisimena karys savanoris.

Kario dėmesį parduotuvėje patraukė triukšmautojas prie savitarnos kasų – akivaizdžiai neadekvačiai besielgiantis augalotas pilietis garsiai šūkavo lietuviškai ir rusiškai, gausiai vartodamas necenzūrinius žodžius, taip pat grasino pirkėjams bei personalui, kad juos sužalos ar su jais susidoros.

„Žmonės maisto parduotuvėje visi iki vieno buvo stipriai išsigandę. Nesiimu spręsti, kodėl pažeidėjas taip elgėsi – gal buvo neblaivus, o gal pavartojęs psicho-

tropinių medžiagų. Bet kai jo grasinimai perėjo prie veiksmų – ėmė stumdyti savitarnos kasų darbuotoją, norėjo užimti jos vietą – visi dar labiau persigando, kilo chaosas. Iš pradžių bandžiau su chuliganu kalbėtis gražiuoju, kviečiau jį išeiti iš parduotuvės į lauką, tačiau jis nė neketino manęs klausytis. Pagaliau priėjo vienas iš parduotuvės apsaugos darbuotojų ir į mano klausimą, ar nereikia pagalbos, atsakė teigiamai. Tuomet aš dar kartą pabandžiau agresyvų pilietį įtikinti išeiti į lauką, tikėjau – gal jam lauke pagerės. Tačiau jis pradėjo spjaudytis, grasinti, keiktis – žodžiu, agresijos ir neadekvatumo buvo labai daug. Staiga jis užsimojo norėdamas man trenkti, bet aš buvau greitesnis: spėjau sureaguoti pirmas ir, pargriovęs jį ant žemės, tikėjau, kad apsaugos darbuotojas

tuoj paduos antrankius. Jų teko palaukti, apsaugos darbuotojas juos atsinešė iš savo tarnybinio kambarėlio. Pagaliau antrankiai buvo uždėti, o po poros minučių jau atvyko policijos pareigūnai ir besispardantį pilietį išsivežė“, – papasakojo j. eil. Simas Martinkėnas.

Simas sako, kad šioje asmens sulaikymo situacijoje panaudojo tai, ko mokėsi kuopoje. Atlikdamas privalomąją karo tarnybą Kunigaikščio Vaidoto pėstininkų batalione, kartu su kitais įgijo minimalių sulaikymo veiksmų pagrindų, tačiau šiuos įgūdžius užtvirtino dabartinėje tarnybos vietoje – 804 kuopoje.

„Kadangi kartu su mumis kuopoje tarnauja keli kariai savanoriai, kurie civiliniame gyvenime yra policijos pareigūnai ir savo darbe nuolat sulaiko pažeidėjus, kuopos valdymo grupė ėmėsi iniciatyvos ir paprašė jų pamokyti karius savanorius pagrindinių sulaikymo veiksmų. Taigi, parduotuvėje puikiai pavyko pasinaudoti įgytomis žiniomis.“

Simas pripažįsta, kad per incidentą prekybos centre jam sunkiausia buvo priimti objektyvų, šaltu protu pagrįstą sprendimą – veltis ar nesivelti. Buvo akimirka, kai jaunuolis savęs klausė: ar jo veiksmų nevaldo vien adrenalinas, ar jo pagalba tikrai reikalinga apsaugos darbuotojams, pirkėjams ir personalui? Juk karys su uniforma negali pats nuspręsti, kada pradėti įvesti tvarką. Todėl laukė, kol jo pagalbos paprašys apsaugos darbuotojai.

Tramdyti agresyvių asmenį Simui teko pirmą kartą: „Esu konfliktų vengiantis žmogus, niekada pirmas nepuolu į muštynių sukuri, bet jeigu reikia, jei yra rimta priežastis – galiu ir kumščius į darbą paleisti. Incidento parduotuvėje metu buvo rimta priežastis padėti apsaugos darbuotojams: aplink žmonės buvo išsigandę, apsauga nesiėmė jokios iniciatyvos, o kadangi aš stovėjau su uniforma – daugumos žmonių akys krypo į mane. Negalėjau visko palikti likimo valiai ir tiesiog išeiti.“

Paklaustas, kodėl, jo nuomone, šis įvykis sulaukė tiek daug „patiktukų“ (daugiau nei 1000) KASP „Facebook“ puslapyje, Simas sako bandantis į tai pažvelgti iš

marketingo pusės ir mano, kad tai reiškia, jog jis gerai „pristatė“ kariams svarbius dalykus – kario uniformą ir tarnybą, kurie yra tarsi kariuomenės „prekės ženklas“. „Lietuvos kariuomenės uniforma yra ne tik drabužis, bet ir vertybių, tradicijų ir pareigos simbolis. Uniforma simbolizuoja kariuomenės tradicijas, garbę, pasididžiavimą ir suteikia kariams jausmą, kad jie atstovauja savo šaliai ir jos piliečiams“, – teigia Simas.

Simas prisimena, kad apie įvykį iškart papasakojo savo bičiuliui, su kuriuo po tarnybos Vaidoto batalione dabar tarnauja toje pačioje kuopoje KASP, tada pranešė savo kuopos skyriui, o vėliau kuopoje ši žinia pasklido savaime. „Kolegos draugiš-

Manau, kad prisidėjau prie uniformos prestižo. Visi atsisuko į mane, vilkintį uniformą, supratę, kad apsauga nesiruošia imtis jokių veiksmų.“

kai net „žvaigždė“ vadino, o susitikę prašė pasakoti po kelis kartus. Buvo tokios mielos akimirkos. Juokas juokais, bet pasakojimas apie nuotykių parduotuvėje užtrunka daug ilgiau nei truko pats įvykis. Jis prasi-dėjo ir baigėsi maždaug per 10 minučių.“

Gr. Michail Lysenko nuotraukos

Tiltą tarp visuomenės ir ginkluotųjų pajėgų nutiesė pasitikėjimas

PLAČIAU 22-25 PSL.

Gruodžio 6–13 dienomis Vakarų Lietuvoje – Klaipėdos miesto, Klaipėdos, Kretingos, Mažeikių, Neringos, Rietavo ir Skuodo rajonų savivaldybėse – vyko Sausumos pajėgų organizuotos tarptautinės civilių ir karių bendradarbiavimo bei informacinių veiksmų specialistų pratybos „Pasitikėjimas 2024“.

- Jose dalyvavo daugiau kaip 200 karių iš Lietuvos bei NATO sąjungininkai iš Belgijos, Estijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Latvijos, Lenkijos ir Vokietijos, taip pat Lietuvos šaulių sąjungos nariai ir Valstybinės sienos apsaugos tarnybos Pakrančių apsaugos rinktinės pareigūnai.
- Dvyliką kartą organizuotų karinių mokymų pagrindinis tikslas – stiprinti pasirėngimą atremti hibridines grėsmes, ugdyti civilių ir karių bendradarbiavimo įgūdžius bei treniruoti veiksmų koordinavimą civilinėje aplinkoje.
- Pratybos buvo vykdomos imituojant tarptautinio konflikto situaciją, siekiant įvertinti dalyvių gebėjimą planuoti ir vykdyti informacinių veiksmų operacijas Valstybės ginkluotos gynybos užduočių kontekste.
- Dalyviai turimu kariniu transportu apvažiavo visą Vakarų Lietuvą – aplankė visas vietos rajonų savivaldybes.

Pratybų metu kariai kartu su savivaldybių atstovais gilino teorines žinias apie veiksmus hibridinių grėsmių akivaizdoje, lavino darbo su žiniasklaida įgūdžius, analizavo civilinę aplinką, vertino jos poveikį karinėms operacijoms, rengė taktinius informacinių veiksmų planus bendradarbiaudami su civilinėmis institucijomis, visuomeninių organizacijų atstovais, vietiniais gyventojais. Pratybų dalyviai rengė informacinius pranešimus apie pagrindinius scenarijuje numatytus įvykius ir treniravosi reaguoti į netikėtas situacijas. Taip pat Nėkinetinių operacijų specialistai rėmė manevrinis kariuomenės padalinis karinių operacijų metu.

Pratybų „Pasitikėjimas 2024“ metu siekta treniruoti sąveiką tarp karių ir civilių. Kasmet „Pasitikėjimas“ vyksta vis kitame Lietuvos regione.

Plungėje ir Kretingoje – apie strateginius objektus, priedangas, gydymo įstaigas

Mokymų metu kariai lankėsi Plungės rajono savivaldybėje, kur susitiko ir bendravo su savivaldybės **meru Audriumi Klišoniū, administracijos direktoriumi Daliumi Pečiuliu, jo pavaduotoja Jovi-**

ta Šumskiene, už mobilizaciją atsakingu vyr. specialistu Tomu Mikelkevičiumi ir kitais valdininkais. Atvykusius karius labiausia domino strateginiai Plungės rajono objektai, taip pat savivaldybėje turimos priedangos ir slėptuvės, kiek ir kur jų numatyta įrengti ateityje. Visi sutarė, kad kariams yra labai svarbu treniruotis veikti civilinėje aplinkoje, taip pat žinoti konkrečių rajonų ir jų centrų infrastruktūros situaciją, kelių pralaidumą ir kitas galimybes, todėl pagal nustatytas procedūras ir pratybų scenarijų pratybų „Pasitikėjimas“ dalyviai intensyviai analizavo ir vertino civilinę aplinką.

Kitas ne mažiau svarbus įvykis pratybų metu organizuotas Kretingoje, kur gruodžio 10 d. su civilių ir karių bendradarbiavimo grupės kariais susitiko **Kretingos ligoninės vyriausiasis gydytojas Romaldas Sakalauskas**. Susitikime dalyvavo ne tik Lietuvos, bet ir NATO šalių kariai. Šio susitikimo metu buvo aiškinamasi vietos ligoninės galimybės ir pasirėngimas bendradarbiauti su civilinėmis ir karinėmis institucijomis, siekiant sustiprinti regiono gynybos pajėgumus ir krizių valdymą.

Pratybose dalyvaujantys JAV „Task Force Pegasus“ kariai kartu su kitais NATO partneriais vertino civilinę aplinką, jos poveikį karinėms operacijoms. Pratybų dalyviai ir vietos valdžios institucijos siekė užmegzti stiprų ryšį ir būti pasirėngę visapusiškam atsakui galimos grėsmės atveju. **Kretingos meras Antanas Kalnius** informavo karius apie vietos institucijų pasirėngimą krizinei situacijai ir išsipareigojimą remti kariuomenę, netgi vykdyti tarptautinį bendradarbiavimą su NATO sąjungininkais. Pagrindinis abipusis tikslas – užtikrinti, kad visi drauge būtų pasirėngę reaguoti į hibridines grėsmes realaus konflikto atveju.

Gargžduose – JAV, Vokietijos ir Lenkijos kariai

Klaipėdos rajono savivaldybėje, Gargždų mieste apsilankęs gausus būrys pratybų dalyvių iš JAV, Vokietijos ir Lenkijos susitiko su moksleiviais vietos Muzikos mokykloje; čia kariai jaunimui papasakojo apie pratybas, supažindino su Lietuvos kariuomenės ir NATO vaidmeniu saugumo srityje, aptarė bendradarbiavimo galimybes su savivalda, kitomis valdžios institucijomis. Gargžduose suplanuotų ir įvykdytų susitikimų metu kariai aplankė ne vieną įstaigą ir organizaciją pasakodami apie savo veiklą, vaidmenį saugumo srityje ir akcentuodami, kaip kariuomenei svarbu palaikyti ryšį su visuomene, suprasti vieniems kitus ir būti pasirengusiems galimoms grėsmėms.

Pratyboms einant į pabaigą susitikti su Sausumos pajėgų ir NATO sąjungininkų kariais buvo kviečiamos visos Gargždų institucijos – savivaldos, policijos, priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos, įvairių institucijų ir vietos bendruomenių, taip pat moksleivijos atstovai. Prieš pradėdami diskusiją mokymų dalyviai akcentavo, jog šios pratybos išskirtinės tuo, kad yra nukreiptos į civilinės aplinkos analizę, nes kariuomenei itin svarbu žinoti, kas joje vyksta.

„Šios pratybos mums, kariams nekinetinėms, padeda mokytis bendrauti su civiline aplinka, bendradarbiauti su svarbiausiais asmenimis regionuose, rajonų savivaldybėse ir seniūnijose, kurie gali žinoti specifinius dalykus apie savo rajoną ar savivaldybę, gali daryti įtaką gyventojams, turi priėjimą prie resursų, medijos, taip pat su tais asmenimis, kurie ekstre-

malių situacijų metu gali padėti civiliams žmonėms nugalėti nepalankias situacijas, o kariuomenė galėtų koncentruotis į savo užduotis – saugoti ir ginti Lietuvą, naikinti priešą“, – susirinkusiems kalbėjo Savanorių pajėgų atstovai, anot kurių, kaip elgtis užklupus grėsmėms, reikia žinoti iš anksto, kad būtų kuo mažiau nežinomybės ir chaoso, prasidėjus ekstremaliai situacijai.

Anot **Gargždų miesto seniūnės Indrės Žiedienės**, nors Ukrainoje karas vyksta jau trejus metus ir daug ko iš Ukrainos išmokome, tačiau baimė ir įtampa dėl ateities ir nežinomybės neatslūgsta. „Mums neišku, kada savivaldai reikia imtis iniciatyvos mobilizuoti žmones. Tų ryšių tarp visuomenės ir kariuomenės dar tikrai trūksta, todėl džiaugiuosi pratybomis, kurios padėjo atsakyti į daug klausimų“, – kalbėjo seniūnė. Kariai civiliams akcentavo, kad svarbiausias dalykas, ką turi žinoti gyventojai, prasidėjus kariniams neramumams, privaloma evakuacija iš nesaugių zonų,

kuriose vyksta ar netrukus prasidės kariniai veiksmai. **Agluonėnų seniūnijos seniūnė Laima Tučienė** patikino, jog jos seniūnijoje vyksta aktyvus bendradarbiavimas su vietiniais kariais savanoriais, valstybinėse ir privačiose teritorijose sudaromos sąlygos jų pratyboms, apie kurias gyventojai išpėjami iš anksto, dėl to nekyla jokių problemų. Tiesa, pasitaiko atvejų, kuomet, esą, ne visada gyventojai laiku sužino apie pratybas, kai kurie išsigąsta savo kiemuose savaitgaliais pamatę karius.

Apie bendravimo patirtį su kariais susitikime kalbėjo ir **Klaipėdos rajono savivaldybės sveikatos centro direktorė Neringa Tarvydienė**. Pasak vadovės, yra poreikis įvertinti vietos Sveikatos centro pastatą. Ekspertai turėtų nustatyti, ar jis saugus, o iškilus grėsmėms, ar tinkamas būti priedanga. Susitikime kalbėta apie šių metų pradžioje startavusias karo komendantūras, kurios yra tarsi tiltas tarp kariuomenės ir visuomenės.

NUKELTA Į 24 PSL.

Pažymėta, jog komendantūros yra dar vienas būdas prisidėti prie valstybės gynbos. Vėliau visuomenės laukė susitikimas su kariais Gargždų kino teatro „Minija“ salėje, kuri buvo sausakimša. Daugiausia susirinko mokyklinio jaunimo, kurie susidomėję klausėsi karių pristatymų ir pasakojimų, taip pat aktyviai domėjosi, kokias užduotis vykdo į Lietuvą atvykę amerikiečiai, kokias užima pareigas ir pan.

Po susitikimo kino teatre kariai buvo paruošę puikų susitikimo akcentą – Savivaldybės aikštėje laukė karinės technikos ir ginkluotės paroda, kuri sudomino ir jaunimą, ir vyresnius. Vieni skubėjo apžiūrėti ginklų, kiti matavosi kariškas kuprines, tretieji domėjosi kariuomenės transporto priemonėmis. Visiems buvo įdomu išgirsti, kokiais atvejais vienas ar kitas ginklas, ekipuotės elementas yra naudojamas.

Vyr. ltn. Dominykas Banionis iš Didžiosios Kovos 801 kuopos pirmą kartą treniravosi, analizuodamas Klaipėdos regiono civilinę aplinką:

„Karių ir civilių bendradarbiavimo užduotims vykdyti mums buvo paskirta Gargždų miesto savivaldybės teritorija. Gargžduose turėjome surengti susitikimą, kurį puikiai suorganizavome bendradarbiaudami su savivaldybės rajono atstove Vilma Grekštienė.“

Pasak karininko, tai pirmas kartas, kai tenka dirbti šiame regione: „Mes, kaip nekinetinių operacijų kuopos kariai, daug bendraujame su civiliais – akis į akį. Žvelgiant į renginio užkulisius, vienas iš mūsų plano punktų – suorganizuoti susitikimą su vietos bendruomene – virto dideliu gražiu renginiu su daugybe dalyvių, nes į mūsų kvietimą atsiliepė savivaldybė, vietos švietimo įstaiga ir muzikos mokykla.

Taip pat džiugu, kad mums padėjo ne tik Žemaičių rinktinės Gargždų kuopa, bet ir šiose pratybose dalyvavę psichologinių operacijų vienetų kariai. Jų karinė technika, ginkluotė ir ekipuotė, pavyzdžiui, visureigiai, šarvinės liemenės ir šalmai, sukėlė didelį susidomėjimą visuomenės susitikime. Taip pat panaudojome ir jų turimą įgarsinimo įrangą, aikštėje skambėjo nuotaikingos melodijos. Gargždiškiams buvo smalsu išklausti ne tik koncertą ir prezentacijas, bet ir pačiupinėti realią karinę ekipuotę, ginklus. Labai džiugu, kad Klaipėdos apskrityje vyrauja išskirtinai teigiamas požiūris į Lietuvos kariuomenę. Vakarų Lietuvoje žmonės labai pozityvūs. Jie nuoširdžiai džiaugėsi, galėdami priimti mus, Lietuvos karius ir sąjungininkus. Bendraudami su kariais, žmonės jaučiasi saugesni, supranta, kad mes esame pasirengę juos ginti. Civilių gyventojų, ypač valdžios, ar strateginės reikšmės įmonių darbuotojų užduotis krizės metu savo darbą atlikti kuo geriau. Minėtos institucijos yra mums visiems – kariuomenei ir visuomenei gyvybiškai svarbios. Tokie pratybų

metu vykstantys dalykiniai susitikimai užtikrina mūsų sėkmę ir susikalbėjimą ateityje. Su civilinėmis institucijomis būtina palaikyti ryšį, – įsitikinęs vyr. ltn. D. Banionis, – pratybų „Pasitikėjimas“ metu Gargžduose ir kitose vietovėse turėjome daug ir įvairios veiklos. Buvome susitikę su savivaldybės atstovais, meru. Taip pat aplankėme net keletą mokyklų, jaunimo centrą, kur mokosi mūsų tikslinė auditorija, pilietišką jaunimą. Pratybose taip pat dalyvavo JAV kariai, kurie mus stebėjo iš šalies ir teikdavo patarimus bei pastabas. Savo darbo dieną aptardavome vakare. Verta pastebėti, kad dirbame pagal panašias doktrinas, organizuojame ir vedame susitikimus, analizuojame informaciją praktiškai pagal tą pačią tvarką, kaip tai daro amerikiečiai.“

JAV kariai susitikime su visuomene sakė, kad kariuomenės CIMIC yra kaip tiltas tarp visuomenės ir ginkluotųjų pajėgų. Jie privalo žinoti, kiek ir kokių kuruojamame rajone yra resursų, taip pat asmeniškai pažinoti įstaigų vadovus. Tai labai padeda krizinių situacijų metu.

Labai džiugu, kad Klaipėdos apskrityje vyrauja išskirtinai teigiamas požiūris į Lietuvos kariuomenę. Vakarų Lietuvoje žmonės labai pozityvūs. Jie nuoširdžiai džiaugėsi, galėdami priimti mus, Lietuvos karius ir sąjungininkus. Bendraudami su kariais, žmonės jaučiasi saugesni, supranta, kad mes esame pasirengę juos ginti. Civilių gyventojų, ypač valdžios, ar strateginės reikšmės įmonių darbuotojų užduotis krizės metu savo darbą atlikti kuo geriau. Minėtos institucijos yra mums visiems – kariuomenei ir visuomenei gyvybiškai svarbios. Tokie pratybų metu vykstantys dalykiniai susitikimai užtikrina mūsų sėkmę ir susikalbėjimą ateityje.

Klaipėdos rajono savivaldybės Viešosios tvarkos skyriaus vyriškiausioji specialistė Vilma Grekštienė

Kaip sako **Klaipėdos rajono savivaldybės Viešosios tvarkos skyriaus vyriškiausioji specialistė Vilma Grekštienė**, Gargždų gyventojai dažnai mato Lietuvos karius, vietinius karius savanorius ir šaulius, tačiau NATO sąjungininkus iš JAV, Vokietijos ir Lenkijos pamatė ir su jais bendravo pirmą sykį. „Tokia pajėgų gausa tikrai padeda sukurti saugumo jausmą, nes parodo, kiek šalių mus remia. Miesto centre pastatyti visureigiai, sudėta naudojama ginkluotė miestelėnams paliko neišdildomą įspūdį. Net jeigu tu neprisidedi prie kariuomenės, tu privalai žinoti, kas gins Lietuvą.“ Į pratybų renginius buvo įtraukti ir vietos savivaldos atstovai, ir jėgos struktūrų atstovai.

Nors Vilma Grekštienė, anksčiau buvusi policijos pareigūnė, nebuvo artimiaus

susipažinusi su kariuomene, ji pati su didžiausiu įdomumu ir smalsumu apžiūrino Lietuvos karių bei sąjungininkų ginkluotę: „Savivaldybėje esu atsakinga už mobilizaciją. Mano nuomone, tokių bendrų renginių, pratybų su kariais reikėtų dar daugiau. Visuomenė turi pamatyti, ką mes turime ir kuo mes esame stiprūs. Vienas iš 2025 metų mano prioritetų yra visuomenės pilietiškumo ugdymas. Džiugu, kad vietos šauliai ir savanoriai eina į bendruomenę, pristatinėja savo struktūras. Džiaugiasi matydama, kad smalsumas nugalėjo baimę ir vietos jaunimas drąsiai ėjo pas karius, apžiūrino ginkluotę. Esant tokiai geopolitinei situacijai, nuo

jaunų dienų reikia pratinti jaunimą prie kariuomenės, rengti jį savo krašto gynibai. Pradėti galima nuo jaunųjų šaulių, tęsti tarnybą KASP arba tarnauti šauktiniu.“

„Mes vis dar mokomės“, – nedaugžodžiavo **JAV 5 korpuso seržantai Karteris Vaitas (Carter White) ir Aleksas Totas (Alex Toth)**. Abu jie civilių ir karių operacijose – naujokai. Vienas tarnavo koviniame dalinyje, jūrų pėstininkų korpuse, kitas, baigęs civilinius mokslus, dirbo paramediko darbą greitosios pagalbos tarnyboje. Abu kariai yra labai skirtingi, tačiau jų ankstesnė patirtis be abejonės yra labai svarbi civilių ir karių bendradarbiavimo užduotyse.

JAV 5 korpuso seržantai Karteris Vaitas ir Aleksas Totas

Gr. Michail Lysenko ir j. eil. Vidmanto Činausko nuotraukos

„Matau šaunius civilių ir karių bendradarbiavimo specialistus iš jūsų Nacionalinės gvardijos (KASP – red. past.) ir stebiu, kaip jie gražiai dirba pagal tas pačias doktrinas, kaip JAV. Karinėse bazėse, įvairių renginių, švenčių metu dažnai eksponuojama karinė technika ir ginkluotė. Taip ugdomas jaunimo pilietiškumas, artimieji gali dalyvauti ir pamatyti, kaip aprūpinti ir kaip ginkluoti jų artimieji, tarnaujantys kariuomenėje. Lietuvoje mes matėme daug draugiškų žmonių ir gražią gamtą. Esame laimingi, kad tarnybos metu galėjome aplankyti jūsų šalį. Mūsų vadams reikalinga informacija apie valstybę, kurioje gali tekti vykdyti užduotis, todėl mes čia ir esame. JAV CIMIC veikė ir veikia Pietų Amerikoje, Azijoje, Afrikoje, taip pat Europoje. Dalyvaudami pratybose, mes dirbame, mokomės, stebime, kaip dirba mūsų kolegos. Mes esame NATO, o Aljanso šalys – sąjungininkės privalo būti pasirengusios ginti vieną kitą. Gynybos linijoje esame visi kartu,“ – tvirtina srž. Karteris Vaitas.

Pratybose kariauja ne technika, o karys – žmogus

Gegužės 12–18 d.
Panevėžio regione vyko
KASP Vyčio apygardos
5-osios rinktinės
vertinamosios pratybos.

Pratybose „Tvirtas Skydas 5“

dalyvavo daugiau nei 1000 karių iš Lietuvos kariuomenės, Šalių sąjungos, Latvijos bei Portugalijos karinių pajėgų.

Pratybose „Tvirtas skydas 5“ Vyčio rinktinės kariai tobulino įgūdžius planuoti, rengtis ir vykdyti gynybos operacijas pagal krašto apsaugos planus, efektyviai bendradarbiauti ir koordinuoti veiksmus su kitais padaliniais. Jose buvo vertinami Vyčio rinktinės štabo ir pėstininkų kuopų skyrių įgūdžiai bei sąveika su kitais Lietuvos kariuomenės vienetais ir sąjungininkais.

Pratybų „Tvirtas skydas 5“ metu didelis dėmesys buvo skirtas civilinės ir karinės sąveikos stiprinimui. Civilinėje aplinkoje, bendraudami su įvairiomis valstybės, savivaldybių institucijomis, nevyriausybiniomis organizacijomis ir privačiu sektoriumi, Vyčio rinktinės nekinetinių operacijų kariai treniravosi vykdyti jiems iškeltas užduotis.

Vertinamosios pratybos „Tvirtas skydas 5“ – tai Savanorių pajėgų dalinio (rinktinės) trejų metų karinio rengimo ciklo pabaiga ir galimybė pasitikrinti bei įvertinti, kaip konkrečios rinktinės kariai yra pasirengę ginti savo kraštą.

Pratyboms įpusėjus, vertinamo padalinio – Vyčio apygardos 5-osios rinktinės – vadas **plk. ltn. Audrius Kavoliūnas** džiaugėsi savo karių – pagrindinės smogiamosios jėgos – ir juos remiančių Latvijos „Zemessardzės“ savanorių pasiektais rezultatais.

„Kariai visų pratybų metu, nepaisant nuolat merkiančio lietaus – tikro pėstininkų oro – išliko morališkai tvirti. Su priskirtais padaliniais turėjome daugiau nei 700 karių. Kuopose susirinko apie 80 procentų karių. Tai geri rezultatai, rodantys aukštą karių savanorių motyvaciją, – sakė plk. ltn. A. Kavoliūnas. – Nepaisant to, kokie bus galutiniai rezultatai, manau,

kad šios pratybos mums – labai gera treniruotė. Aukštesnis štabas taip pat vertas pagyrimo, nes, simuliudamas įvairius veiksmus skyrių lygmeniu, suteikė Vyčio rinktinėi progą pasitikrinti jėgas ir įvairių užduočių dėka padėjo pasiekti pratybų tikslus. Tik tokio masto mokymuose galima įvertinti visos rinktinės ir štabo darbą, taip pat pėstininkų skyrių bei karių, veikiančių „ant žemės“, taktinius veiksmus. „Tvirtame skyde“ vertinami ir štabo, ir pėstininkų skyriai, operuojantys skirtingose aplinkose. Karinis rengimas ir vertinamosios pratybos, mano nuomone, nėra procesas, kuris baigiasi vos tik pasibaigia mokymai. Po įvertinimo mes atsižvelgsi-

me į vertintojų nurodytus trūkumus ir pasimokysime. Taip tobulėsime ir rengsimės kitoms pratyboms“.

Vertinamosiose pratybose taip pat buvo treniruojamasi vykdyti sužeistųjų evakuacijos iš mūšio lauko užduotis. Išskleistame Rolė 1 medicinos punkte KASP ir Šalių sąjungos medikai bei paramedikai evakuotiems „sužeistiesiems“ kariams teikė skubią medicininę pagalbą ir stabilizavo jų būklę, taip gelbėdami karių gyvybes. Pagal išankstinį susitarimą, „sunkiai sužeisti“ kariai buvo transportuojami į civilinę ligoninę ir perduodami vietos medikams.

NUKELTA Į 28 PSL.

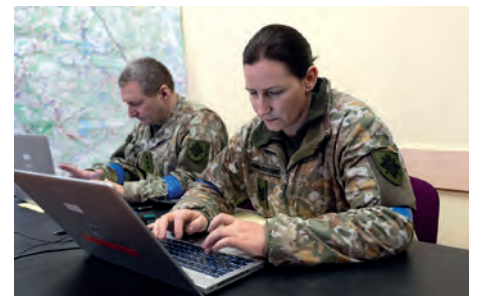

Krašto apsaugos savanorių pajėgų vertinamąsias pratybas „Tvirtas skydas 5“, kuriose Vyčio rinktinės kariai treniravosi planuoti ir vykdyti gynybos operacijas, organizavo KASP štabas, vykdamas aukštesniosios vadovybės (HICON) funkcijas

Tik tokio masto mokymuose galima įvertinti visos rinktinės ir štabo darbą, taip pat pėstininkų skyrių bei karių, veikiančių „ant žemės“, taktinius veiksmus.“

Plk. ltn. Audriaus Kavoliūnas

Vyčio rinktinės 506 kuopos vadas
kpt. Sergejus Afanasjevas pristato
suplanuotą operaciją

Prisikėlimo apygardos 6-osios rinktinės vadė **plk. Itn. Lina Jieznienė**, pratybų „Tvirtas Skydas 5“ vyriausioji vertintoja, aplankė didžiąją dalį pratybose vykusių incidentų. Stebėjo ir medikų darbą:

„Kaip karė, jeigu būčiau sužeista – tikiuosi, kad mane išgelbėtų iš mūšio lauko, todėl labai vertinu karo medikų pratybas. Jų šventa pareiga – nugabenti sužeistą karį iš mūšio lauko į aukštesnio lygmens gydymo įstaigą, nepaisant jo rango ar pareigų. Stebėdama medicininius incidentus, viltinai žiūriu į tuos žmones, medikus, kurie turimomis žiniomis ir pajėgumais gali išnaudoti „auksinę valandą“ po sužeidimo. Tai, ką mačiau Vyčio rinktinėje, atrodo atliekama ne tik profesionaliai, bet ir entuziastingai. Karo Ukrainoje patirtis rodo, kad šauliai gelbėtojai ir paramedikai išgelbėja labai daug gyvybių. Mūsų treniruotės, vykstančios kuo artimesnėmis realiam mūšiui sąlygomis, yra neįkainojamos, kad atėjus diena X būtume tinkamai pasirengę. Į pratybas buvome išsiuntę ir vieną evakuacijos grandį iš Prisikėlimo rinktinės, kuri treniravosi kartu su Vyčio rinktinės kariais: reikia išnaudoti progas pasikartoti įgūdžius. Čia aplankiau visų be išimties persidislokavusių Vyčio rinktinės kuopų vadavietes, mačiau įkvepiančių pavyzdžių, kaip jos turėtų būti įrengtos. Kariams nestinga motyvacijos. Žaviuosi tais savanoriais, kurie savo laiko ir išradingumo dėka vadavietes įsirengė pačiose netikėčiausiose vietose. Karas Ukrainoje, be abejonės, visur įnešė savo korekcijų, pavyzdžiui, parodė, kaip galima veikti dabartinio konflikto sąlygomis. Verta pažymėti, kad KASP materialinis aprūpinimas taip pat ženkliai pagerėjo. Per savo tarnybos Lietuvos kariuomenėje metus mačiau daug karinių dalinių, tarp jų – ir KASP. Nuo 2014 metų, stiprinant Krašto

Čia aplankiau visų be išimties persidislokavusių Vyčio rinktinės kuopų vadavietes, mačiau įkvepiančių pavyzdžių, kaip jos turėtų būti įrengtos. Kariams nestinga motyvacijos. Žaviuosi tais savanoriais, kurie savo laiko ir išradingumo dėka vadavietes įsirengė pačiose netikėčiausiose vietose. Karas Ukrainoje, be abejonės, visur įnešė savo korekcijų, pavyzdžiui, parodė, kaip galima veikti dabartinio konflikto sąlygomis.“

Plk. Itn. Lina Jieznienė

apsaugos finansavimą, aprūpinimo situacija pastebimai pagerėjo. Savanorių rinktinės šiuo metu yra apsirūpinusios ne tik nauja ekipuote, bet ir ginkluote bei medicinos priemonėmis. Šiuo požiūriu jau beveik nusileidžiame reguliariems vienetais“.

Paramedikė **vyr. eil. Gabrielė Pilkaitienė**, trumpai atsitraukusi nuo užduočių, atviravo, kad pastarosiomis paromis, kaip ir kiti pratybose dalyvavę medikai, mažai miegojo. Civiliniame gyvenime Gabrielė – bendrosios praktikos slaugytoja, turinti intensyviosios terapijos specializaciją. Anksčiau dirbusi reanimacijoje, dabar ji užsiima paliatyvine slauga. Su karo medicina ji „draugauja“ daugiau nei 5 metus ir tiek pat metų kare savanore tarnauja KASP Dariaus ir Girėno apygardos 2-ojoje rinktinėje.

„Pratybose karo medikų darbas organizuotas labai dinamiškai, tarsi mūsų Rolė 1 medicinos punktas veiktų esant gana intensyviai sužeistųjų srautui iš mūšio lauko. Lyginant su praėjusiomis „Tvirtos skydo“ pratybomis, vykusiomis Žemaičių apygardos 3-iojoje rinktinėje, labai džiugu, kad kuo toliau, tuo labiau į procesą įsitraukia pačios kuopos. Jas vertinantys

Prisikėlimo ir Žemaičių apygardų rinktinų kariai buvo instrukuoti, kad sužeistųjų neišvengiamai bus, ir po kontakto jie atsiųsdavo jau ne po vieną, o po 4–5 „sužeistuosius“. Šį kartą, pagal susitarimą, „sunkiau sužeistus“ karius turėjome galimybę nusiųsti ir į civilinę gydymo įstaigą“, – sako vyr. eil. G. Pilkaitienė.

Sužeistieji kare – neišvengiami, todėl daug užduočių šiose pratybose buvo priartinta prie realios situacijos. „Sužeistieji“ atvykdavo su legenda, aprašytais skirtingais sužeidimais, todėl medicininiuose incidentuose dažnai buvo galima girdėti ir sunkiai sužeistųjų riksmų, matyti besiblaškančius lengviau sužeistus karius.

„Visi mūsų pratybose aidintys šauksmai, pacientų blaškymasis ir dejonės nėra iš piršto laužtas cirkas. Vadinamieji MAS-CAL (angl. *Mass Casualty*, masinių nuostolių) mokymai yra skirti įvertinti karo medicinos personalo ir ligoninių pasirengimą reaguoti į masinius nuostolius mūšio lauke, – pasakoja vyr. eil. G. Pilkaitienė. – Tokia aplinka sukurama specialiai, siekiant viską kuo labiau priartinti prie realybės. Tam tikru pratybų momentu vienas po kito pradėdami vežti sužeistieji.

„Sužeistieji“ pratybose atvykdavo su legenda, aprašytais skirtingais sužeidimais, todėl incidentuose buvo galima girdėti ir sunkiai sužeistųjų riksmų ir matyti lengviau sužalotų karių.

Pavyzdžiui, buvo situacija, kai mūsų medikams teko susidoroti su krūviu, kai vienas po kito buvo atvežta dešimt sužeistųjų, o intervalas tarp kiekvieno iš jų tebuvo apie 2 minutes. Kiekvienas karys turėjo skirtingo sudėtingumo ir sunkumo sužeidimų, ir kiekvienam pacientui reikėjo neatidėliotinos pagalbos. Tai buvo didelis išbandymas tiek chirurginei, tiek ūmių sužeidimų grandims treniruotis dirbti kuo efektyviau. Tokioje aplinkoje nėra lengva priimti teisingus sprendimus, nes sunkiai sužeistiesiems kartais jau nebeįmanoma padėti, ypač jei nėra galimybės skubiai jų išgabenti į aukštesnio lygio ligoninę. Gerai, kad kitoje vietoje veikė dar vienas Stabilizacinis medicininis punktas, sudarytas iš Šaulių sąjungos medikų, ir tai nuėmė dalį krūvio nuo mūsų pečių“.

Pratybų intensyvumas didelis, todėl paramedikė vyr. eil. G. Pilkaitienė teigia po jų besidžiaugianti galimybe pamiegoti ilgiau nei tris valandas. Ir ne ji viena: „Pratybose nemažai karių ir šaulių mačiau pirmą kartą, tačiau visi stengėmės dirbti kaip viena komanda. Visi noriai išitraukdavo ir dalyvaudavo incidentuose, o tie, kurie išmanė mažiau, stengėsi mokytis iš

turinčių daugiau patirties. Labai džiaugiuosi karo medikų personalu, nes atvyko ir labai kompetentingų karių, į kuriuos gali lygiuotis kiti kolegos. Pratybose, kaip ir realiame mediko darbe, reikia daug fizinės ir psichologinės ištvermės, ne tik puikių profesinių įgūdžių.“

Pratybose „Tvirtas skydas-5“ dėl „sunkiai sužeistųjų“ priėmimo buvo bendradarbiaujama su **Kupiškio ligonine, kurios direktorius Julius Panka** noriai sutiko dalyvauti pratybų procese. Jis džiaugėsi, kad ligoninės personalas turėjo progą pasitreniruoti realiomis sąlygomis. Pasak

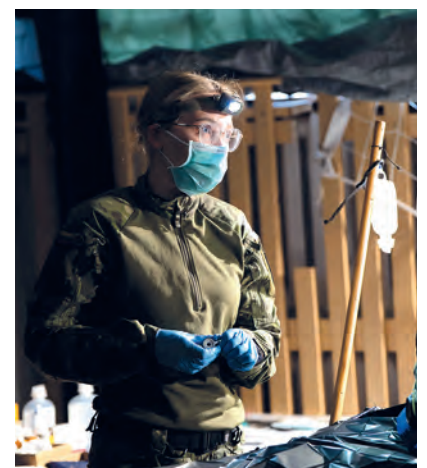

Dėl sužeidimų pobūdžio remiamės Ukrainos pavyzdžiais. Dominuoja sprogimų sukeltos traumos, pavyzdžiui, galvos traumos, plėštinės žaizdos, vidinis kraujavimas ir įvairūs lūžiai. Vienas iš „sužalotųjų“ netgi turėjo įspūdingą muliažą su skeveldromis kakle. Stengėmės visa tai įtraukti į pratybas ir vienam nukentėjusiajam imituoti ne vieną, o komplikuotus, sudėtinius sužalojimus. Atsižvelgėme į tai, kad su mumis dirbo ir chirurginė grandis, tad stengėmės išnaudoti ir jų pajėgumus, duoti darbo sudėtingais atvejais.“

Vyr. eil. Gabrielė Pilkaitienė

ligoninės direktoriaus, sužeistųjų pristatymo algoritmai ir patiriami sužalojimai yra specifiniai, su tokiais civilinės gydymo įstaigos susiduria retai.

NUKELTA Į 32 PSL.

„Tvirtos skydo“ pratybose nemažai karių savanorių ir šaulių medikų kartu dalyvavo pirmą kartą, tačiau visi stengėsi dirbti kaip viena komanda, o tie, kurie išmanė mažiau, mokėsi iš turinčių daugiau patirties.

Mūšis miškingose ir pramoninėse teritorijose kariams – viena sudėtingiausių operacijų. Čia visų dalyvių jėgos ir technologinis pranašumas beveik išsilygina ir neretai nugalai tik įgūdžiai ir kovos dvasia. Kovos dvasios savanoriai visada užteko, o įgūdžius gludino pačiomis tinkamiausiomis sąlygomis, realioje vietovėje, smėlio karjere su išlikusiais pastatais.

„Situacines“ pajėgas, imituojančias priešišku pajėgų veiksmus pratybose, sudarė Dariaus ir Girėno rinkinės kariai su priskirtais Portugalijos kariuomenės bei Lietuvos Šaulių sąjungos vienetais. Šios pajėgos veikė pagal priešišku pajėgų doktrininę taktiką ir tuo pačiu treniravosi vykdyti labai platų užduočių spektrą: nuo mūšio eigos sekimo ir operacijų valdymo specialiai sukurtame valdymo elemente iki pačių puolimo operacijų vykdymo, apimančio taktinį judėjimą vietovėje, žvalgybą, reakciją į kontaktą, savų padalinių apsaugą ir kitus kinetinius veiksmus prieš besiginančias pajėgas.

Šauliai padėjo treniuotis mūsų kariams

Pratybose Lietuvos šaulių sąjungos (LŠS) būriui vadovavęs šaulys Gytis Kuliešius savo žinioje turėjo beveik 30 kovotojų būrį. Jį sudarė trys šaulių skyriai iš Panevėžio Alfonso Smetonos 5-osios šaulių rinktinės ir vienas skyrius iš Utenos plk. Prano Saladžiaus 9-osios šaulių rinktinės.

Patyręs šaulys G. Kuliešius „Tvirtos skydo“ pratybose dalyvavo pirmą kartą, tačiau anksčiau yra buvęs „Karaliaus kirityje“ ir kitose bendrose pratybose su Husarų batalionu. Šaulių sąjungoje Gytis jau dešimt metų. Pratyboms buvo surinkti skirtingos patirties šauliai: ir turintys aštuonerių metų stažą, ir tarnaujantys pirmuosius mėnesius – dar visai jauni, bebai-giantys Bazinį šaulio įgūdžių kursą. Pasak vado, bendrų mokymų su kariuomene per metus pasitaiko du–trys kartai, o patys šauliai į pratybas renkasi kur kas dažniau. Pavyzdžiui, Gyčio Kuliešiaus vadovaujama 510-oji komendantinė kuopa turi gana intensyvų pratybų grafiką.

Pratybų Rolė 1 medicinos punkte buvo sutelkti KASP 2-osios, 3-iosios, 5-osios, 6-osios ir 8-osios rinktinių paramedikai, kuriems talkino devyni Šaulių sąjungos specialistai. Šauliai atsiuntė du gydytojus chirurgus, vieną anesteziologą ir kelias bendrosios praktikos slaugytojas. Didžioji dauguma šiose pratybose dalyvavusių KASP karo medikų (beveik 30 karių) yra baigę TCCC kursą arba turi civilinį paramediko išsilavinimą.

Tarnybai skiriame laiko tiek, kiek išgalime. Šaulystė gali užimti visą laisvalaikį – viskas priklauso nuo žmogaus užsiėmimų ir darbų. Mūsų kuopa yra komendantinė, todėl dirbame daugiau nei paprasti šauliai, ir esame patenkinti savo pasirinkimu. Visame mūsų gynbos mechanizme nesvarbių dalinių nėra, kiekvienas atlieka svarbias funkcijas. Komendantinėje kuopoje organizuojame daug pratybų, miškuose praleidžiame daug laiko, beveik tiek pat, kiek koviniai šauliai. Šaulių sąjunga šiuo metu suteikia daug galimybių praktikuotis, mokytis, dalyvauti edukaciniuose renginiuose. Turime kuopos kovinio rengimo kalendorių, kurį kiekvienas mato ir seka. Tik spėjame suktis. Šaulių sąjungos mokymo centras šiuo metu yra pasiekęs maksimalius pajėgumus, tad kursų pasiūla didelė, o norinčių juose dalyvauti taip pat netrūksta. Kai reikia rimtai ruoštis pratyboms, kartais nebeužtenka turimo laisvo laiko – tada jį tenka nebent „pavogti“ iš darbo arba šeimos. Man kiek paprasčiau, nes turiu privatų verslą ir savo laiką galiu planuoti, kaip man reikia.“

GYTIS KULIEŠIUS,

Antano Žilio-Žaibo 510 kuopos vadas. Pratybose vykdė būrio vado pareigas.

Operacijoje dalyvavo Vyčio rinktinės skyriai, sudaryti iš konkrečių kuopų karių savanorių. Skyrių vadai operacijos suplanavimui ir įgyvendinimui turėjo mažai laiko: įsakymas buvo paskelbtas vidurnaktį, o puolimas turėjo prasidėti ryte. Gr. Michail Lysenko ir gr. Viliaus Džiavečkos nuotraukos

„Jeigu sulaukiame pasiūlymų iš kariuomenės, savo grafikus perdėliojame, teikdami prioritetą bendriems mokymams su kariais. Šaulių gretose, kaip ir KASP skyriuose, yra įvairiausių specialybių atstovų. Į šias pratybas bene pirmą kartą atsivežėme būrio paramediką, kuris yra tikras Greitosios medicinos pagalbos darbuotojas. Mokymuose taip pat dalyvauja radioelektronikos specialistai, kurie dirba dronų srityje, yra ir vairuotojų, ir logistikos specialistų. Tarnyba Šaulių sąjungoje nedaug skiriasi nuo tarnybos Savanorių pajėgose. Bet... Šaulių sąjungoje yra daugiau laisvės. Net jei žmogus kariuomenėje negali tarnauti, tarkime, dėl sveikatos, šauliuose jis, tikėtina, ras savo vietą. Jei nori mokytis ginti tėvynę, šauliai priims visada. Kas turi galimybę, tie įsigyja ir nuosavus ginklus. Kitus aprūpina sąjunga. Taip pat galima pačiam komplektuoti ekipuotę, pirkti kariškus batus, tokios spalvos ir firmos, kokia patinka“.

„Šaulių užduotis šiose pratybose – ginti ypač svarbų objektą, nusileidimo aikštelę, kurią „priešas“ nori arba užimti, arba sunaikinti, – sako būrio vadas G. Kuliešius. – Ginamės su keturiais skyriais. Mūsų, panevėžiečių, tris skyrius pastiprina skyrius iš Utenos 9-osios šaulių rinktinės. Nors turimų ginklų ugnies galia nėra didelė, bet esame pasirengę įnirtingai gintis. Besiginantiems visada lengviau nei puolantiems. Taip sako taktikos teorija. Bet... stambiausio kalibro ginklas pas mus yra tik kulkosvaidis, likę – lengvųjų šaulių šautuvai. „Priešininkai“, mūsų duomenimis, turi net minosvaidžių. Aplink objektą vykdysime manevrinę gynybą, o pačiame pastate esame neblogai įsitvirtinę. Galimi mūsų priešo priartėjimo keliai yra dengiami pasalomis, o nustatyti jo judėjimo

kryptis mums padeda dronai, kurių skraidymui būtinas geras oras. Tikimės, kad nustojus merkti lietuvi bus galima pakelti dronus ir su jų pagalba valdyti ugnį bei pakreipti situaciją taip, kaip mums reikia. Kliaujamės senu pėstininkų posakiu, kad kariauja karys, o ne technika“.

KASP vadas **plk. Darius Vaicikauskas** pratybose „Tvirtas skydas 5“ gerai įvertino bendradarbiavimą su Lietuvos šaulių sąjunga: „Šauliai puikiai padėjo treniruotis mūsų kariams savanoriams visų pratybų metu, o ypač baigiamajame pratybų etape. Gindami savo objektą ir turėdami dronus su įgudusiais operatoriais, jie dėmesingai išžvalgė vietovę iš oro ir dar iki kontakto žinojo, kur ir kiek yra jų priešininkų. Technologinį pranašumą reikia turėti ir išnaudoti, nes puldami pastatą mūsų kariai savanoriai prarado netikėtumo efektą, o turimos technologijos šaulius įgalino numatyti mūsų puolimo kryptis ir karių skaičių“, – sakė KASP vadas plk. Darius Vaicikauskas.

Šią operaciją stebėjęs KASP vyr. puskarininkis **srž. mjr. Rolandas Adžgauskas** teigė, kad Vyčio rinktinės savanoriams teko nelengvas uždavinys, tačiau kariai savanoriai su juo susidoroję išties neblogai: „Užimti tokį objektą be treniruotųjų yra labai sunku, ypač turint omenyje, kad įsakymas buvo paskelbtas 24:00 val., o puolimas prasidėjo jau 8:00 val. Norint tai atlikti labai gerai, reikia ne tik nugludintų taktinių veiksmų, bet ir labai geros veiksmų koordinacijos tarp skyrių – tiek žemėlapyje, tiek realybėje. Kariai atėjo iš skirtingų pusių, iš skirtingų kampų šturmavo pastatą, o tokiu atveju yra didelė draugiškos ugnies rizika. Kaip visada, pratybose gerai nuteikė karių savanorių motyvacija, stebint, kaip kariai tiesiog veržiasi į mūšį ir dega nekantrumu į „priešą“ atidengti ugnį. Mums ši kartą oponavę šauliai technologiškai buvo gerai pasirengę ir dėl to puolantiems kariams savanoriams kilo nemažai rūpesčių: mus gelbėjo sunkesnė ginkluotė, turimi kulkosvaidžiai ir granatsvaidžiai“, – akcentavo srž. mjr. Rolandas Adžgauskas.

Kaip kariai savanoriai išgelbėjo draugo gyvybę

Kariai savanoriai eil. Brigita Makselytė, vyr. eil. Agnė Braždziūnaitė ir vyr. eil. Andrius Pankinas, teikdami pagalbą, panaudojo žinias ir įgūdžius, sukauptus Pirmosios medicininės pagalbos ir Pagalbos sužeistiesiems taktinėje aplinkoje (TCCC) kursuose.

Įsibėgėjus pirmajam šių metų mėnesiui, KASP Dainavos apygardos 1-osios rinktinės 107-osios (Varėnos) kuopos kariai savanoriai susirinko į dviejų parų išgyvenimo įgūdžių pratybas.

Kaip įprasta, pratybas skyriai pradėjo iš vietovėje esančių parankinių medžiagų statydami laikinas pastoges.

Tada kariai ėmėsi kurti ugnį ir gaminti maistą. Deja, šiame etape kuopos karys **eil. Marius Baranauskas** susižeidė peiliu – galūnė ėmė intensyviai kraujuoti. Šalia buvę trys skyriaus kariai nedelsdami suteikė pirmąją pagalbą: kraujavimą sustabdė panaudodami turniketų ir spaudžiamąjį tvarstį. Susižalojęs karys buvo skubiai nuvežtas į Respublikinę Vilniaus universitetinę ligoninę ir sėkmingai operuotas.

Netikėto atsitiktinumo dėka paaiškėjo, kad tądien ligoninėje budėjęs ir Marių operavęs kraujagyslių chirurgas **eil. Simonas Gatelis** taip pat yra karys savanoris, tarnaujantis KASP Didžiosios Kovos apygardos 8-ojoje rinktinėje (804 kuopa).

NUKELTA Į 38 PSL.

107 kuopos archyvo nuotraukos

VYR. EIL. MARIUS BARANAUSKAS

tarsi iš plieno nulietas, o sėkmė jam – ištikima bendražygė pačiuose didžiausiuose išbandymuose. Kartą lauko pramogų parke, jam čiuožiant virve per upę, į ją trenkė žaibas, tačiau Marius nenukentėjo. Dirbant naftos platformoje Norvegijoje, virinant įrangą sprogo dujų balionas – apdegusį Marių į ligoninę išgabeno medikų sraigtasparnis, tačiau nuo didesnių sužalojimų jį apsaugojo specialus kostiumas. Šįkart, išgyvenimo pratybose, jis įsiplovė peiliu taip giliai, kad pažeidė arteriją, bet jį vėl išgelbėjo – šįkart skyriaus draugai ir talentingas kraujagyslių chirurgas.

Skausmo nebuvo. Pamenu, sužeidimo metu klūpėjau ant vienos kojos, kita buvo įtempta, ir į ją įsidūriau per plastiką praslydusiu peiliu. Peilis įsmigo ir po sekundės, veikiamas įtempto raumens, pats išlėkė iš žaizdos tarsi kulka. Anot chirurgo, jei raumu nebūtų buvęs taip stipriai įtemptas, pasekmės nebūtų buvusios tokios rimtos – peilis nebūtų įsmigęs taip giliai. Pradėjau keiktis, kažkas mane parvertė ant žemės, Andrius Pankinas suriko: „Turniketą!“, o Brigita sukisė savo pirštus į žaizdą. Jokio skausmo ar nemalonaus jausmo nejutau, kai draugai dėjo veržiamuosius tvarsčius ir stabdė kraujavimą. Tik mačiau neįtikėtina stiprią kraujo srovę. Kadangi savo kaime gyvendamas laikau ir gyvulių, kuriuos tenka pajauti maistui, tai maniškė kraujo srovė priminė tą, kurią matai, kai kas ką tik papjauna kiaulę. Skausmą pajutau tik tada, kai šeši vyrai mane pakėlė ir nešė į automobilį, kuriuo turėjau vykti į Varėnos ligoninę.

Važiuojant automobilyje aš labai užsinerėjau miegoti, nes užsimerkus dingdavo skausmas. O kuopos draugai vis kartojo: „Nemiegok, Mariau!“, o aš vis prašiau: „Leiskite miegoti!“. Taip besiginčydam atvykome į Varėnos ligoninę, iš kurios medikai, mane apžiūrėję, perkėlė į greitosios pagalbos automobilį ir išvežė į sostinę, vadinamąją Lazdynų ligoninę. Tądien padariau vieną kvailystę: prieš vykdamas į pratybas ir eidamas po dušu, nusiėmiau ir pamiršau kario identifikacinį žetoną, ant kurio nurodyta mano kraujo grupė ir kita informacija. Dėl to medikams sostinėje teko patiems nustatyti, kokia mano kraujo grupė. Po operacijos parą pragulėjau reanimacijoje, o kitą dieną jau buvau perkeltas į paprastą palatą. Atsimenu, kai

atsigavau po operacijos, mane operavęs kraujagyslių chirurgas Simonas (taip pat karys savanoris) pasakė: „Vos pamačiau tave su uniforma, iškart supratau: esu už tave atsakingas.“ Buvo kaip toje frazėje: „Savi savų nemeta“. O ryte atsibudęs pusryčiams prie lovos radau du kiaušinius. Kas žinojo visą situaciją – juokėsi.

Po ligoninės mane išsiuntė į Druskininkų karių reabilitacijos centrą. Ten susidraugavau su kariais iš Ukrainos, kurie gydėsi traumas, prisiklausiau jų pasakojimų. Su savo buvusiu kambarioku, taip pat kulkosvaidininku, radome bendrą kalbą. Jis kovojo Niujorko miesto rajone, Donbase. Kiek galėjau, tiek jį parėmiau skanėtais, cigaretėmis. Mano kambario draugas po keleto metų, praleistų aktyviuose mūšiuose, greičiausiai kariauti nebegrįš. Jam, kaip ir man, buvo pažeista arterija (tik ne peiliu, o skeveldra), tačiau kol jį atvežė operuoti, praėjo daug laiko. Jam kojos nenuplovė, ją šuntavo, tačiau ligoninėje, kur sužeistieji iš fronto gabenami tarsi konvejeriu, jam nebesiuvo pažeistų nervų, todėl jis beveik nevaldo kojos pirštų ir šiek tiek šlubuoja.

Buvo dar vienas pacientas be akies, su stikliniu akies muliažu. Jis vis mėgo planuoti, kaip vėl kada nors susitiks, tačiau čia pat pagaudavo save: „Na, jeigu liksiu gyvas.“ Tie ukrainiečiai pasakojo, kaip išgyveno apsuptį. Kai dronai su vandeniu nepriskrisdavo pakankamai arti, jiems teko gerti savo šlapimą. Iš alkio jie valgė pernykščius karčius obuoliukus, kurių, tarsi nujausdami, prieš apsuptį buvo spėję prisirinkti pilnas kišenes.

Tarnavau šauktiniu 1998 metais. 2003 ir 2019 metais buvau pašauktas į rezervistų pratybas, o dabar jau ketvirtus metus tarnauju KASP. Mano gyvenimas susidėliojo taip, kad aš dvi savaites dirbu suvirintoju Norvegijos naftos platformose, o kitas dvi esu laisvas, namie. Geras draugas tarnauja Varėnos kuopoje, todėl jo paragintas ir aš prisijungiu prie KASP. Kai tarnavau šauktiniu, buvau kulkosvaidininko padėjėjas, tad natūralu, kad Savanorių pajėgose tapau kulkosvaidininku. Rezervo karių mokymų metu jau buvau MG3 kulkosvaidininkas ir šis ginklas man labai patiko. Dabar KASP gavau naują ginklą – FN Minimi, bet spėjau jį tik pakilnoti, dar

neišbandžiau. Kulkosvaidininko misija man atrodo labai prasminga: savo ginklo ugnimi jis gali pridengti visą skyrių, kad draugai liktų gyvi ir prireikus galėtų atsitraukti, o snaiperis – nusitaikyti.

EIL. BRIGITA MAKSELYTĖ

kuopoje eina šaulės gelbėtojos pareigas. Prisimindama įvykį, ji sako nieko ypatingo nepadariusi: „Padariau tik tiek, ko buvome mokyti ir kam privalome būti pasirengę. TCCC kursą baigiau lapkričio mėnesį, o praėjus vos trims mėnesiams įvyko „pirmasis krikštas“ – teko sudalyvauti realioje kolegos Mariaus gelbėjimo situacijoje, kurios metu prireikė visų kurso metu įgytų įgūdžių ir žinių.“

Buvo pirmoji kuopos išgyvenimo pratybų diena, kai mes, pasidaliję į skyrius, rentėme laikinas pastoges iš parankinių priemonių, o statybas pirmasis baigė mūsų skyrius. Todėl mums buvo leista anksčiau nei kitiems pradėti kitą užduotį: prisipjaustyti skiedrų, su skeltuvu įskelti ugnį, o su parankinėmis priemonėmis – išsivirti du kiaušinius.

Taigi, ir ugnį įkūrėme, ir kiaušinius išvirėme, bet atsitiko nenumatytas dalykas: dviejų litrų plastikinis butelis, kuriame virėme kiaušinius, nuo karščio susitraukė ir virto kapsule. Jo viršus užsilydė, todėl tapo neįmanoma ištraukti išvirtų kiaušinių. Pasirodo, jeigu į plastikinį butelį pripili vandens ir jį kaitini virš laužo, ta butelio dalis, kurią dengia vanduo, nesilydo, o skystis viduje puikiai užverda. Nupjovę butelio viršų, sudėję kiaušinius ir pripylę vandens (ne iki pat viršaus), kaitinome, kol užvirė. Kiaušiniams verdant, vandens neapsemta plastiko dalis ėmė lydytis ir taip susiformavo kapsulė. Todėl norint išimti tai, ką išsivirėme, reikėjo peiliu nupjauti užsilydžiusią butelio dalį, kurioje nebuvo vandens.

Butelį prapjauti ėmėsi vyr. eil. Marius Baranauskas. Tačiau jis padarė klaidą, kurios negali ir pats sau paaiškinti – pjovė plastiką ne nuo savęs, o peilio ašmenis atsukęs į save. Peilis praslydo ir įpjovė į šlaunį, o kraujas ėmė lietis stipriai, pulsuojančia srove, kylančia nuo kojos maždaug 30 laipsnių kampu. Supratome, kad pažeista arterija. Marius peiliu prasirėžė ne tik pagrindinę arteriją, bet ir šiek tiek giliau esančią jos atšaką. Visi skyriaus kariai tuo metu buvome prie laužo. Aš stovėjau už Mariaus, bandančio atidaryti susilydžiusį butelį, ir net nepastebėjau, kad jis

įsipjovė. Tuo tarpu šalia stovėjęs vyr. eil. Andrius Pankinas iškart pamatė ir suprato, kas nutiko, todėl sušuko: „Turniketą!“

Žvilgtelėjusi Mariui per petį, išvydau, kad jis, prispaudęs delnus prie žaizdos, klūpi, o kraujas jam pro pirštus trykšta čiurkšle. Todėl nedelsdami paguldėme jį ant žemės – taip man tapo lengviau pasiekti jo žaizdą. Dar kartą surikau, kad reikia turniketo, nes manasis buvo likęs liemenėje, mūsų pastatytoje pastogėje. Streso buvo tiek daug, kad niekas nepagalvojo, jog pats nukentėjusysis turi turniketą. Toliau elgiausi taip, kaip mus mokė per TCCC kursą: esant arteriniam kraujavimui, jį reikia stabdyti tiesiogiai spaudžiant žaizdą. Dėvėdama žieminės pirštines, sugrūdau pirštus į žaizdą ir taip ją užspaudžiau.

Kadangi Mariaus koja stambi, supratu, kad man neužtenka jėgų užspausti arteriją. Kraujo srovė buvo tokia stipri, kad mano pirštus lenkė atgal. Greitai vyr. eil. Andrius Pankinas uždėjo vieną turniketą, tačiau, kraujo pulsavimui nesiliaujant, buvo uždėtas ir antrasis. Ištraukiau pirštus ir pamačiau, kad žaizda nustojo kraujuoti.

Kito skyriaus karė vyr. eil. Agnė Brazdžiūnaitė atnešė man šaulio gelbėtojo kurpinę, kurioje buvo spaudžiamasis tvarstis, aš jį uždėjau ant žaizdos, bet pilnai neužvyniojau, kad Marius nematytų kraujo. Kuopos intendantas dideliu greičiu Marių per 15 minučių nugabeno į Varėnos ligoninę. Nukentėjusiajam dar būnant kelyje, kolegą informavo Greitąją medicinos pagalbą (GMP), kad atvežame sužeistąjį. Agnė kartu su keliais kitais kariais lydėjo Marių į ligoninės priimamąjį.

Atradimai: asmeniniai ir bendri

Man buvo atradimas, kokia vis dėlto stipri yra arterinio kraujo srovė. TCCC mokymų metu, kai mokomės su manekenis, neva kraujuojančiais iš arterijos, dirbtinio kraujo srovė toli gražu nėra tokia stipri kaip realybėje. Realus arterinis kraujavimas „tiek duoda jėgos ir galios“, kad net į žaizdą įkištus pirštus judina, laužia į priešingą pusę. Dabar realiai pamačiau, kodėl TCCC kurse mus mokė, kad per 40 sekundžių kraujuojantis žmogus praranda sąmonę, o per dvi minutes – mirtinai nukraujuoja.

Taigi gelbėjimo veiksmai turi būti žaibiški. Mes viską padarėme pakankamai greitai, nes nuvežus į gydymo įstaigą paaiškėjo, kad Marius buvo praradęs tik pusę litro kraujo. Manau, kad prie to prisidėjo ir tai, jog buvau su pirštinėmis – mano pirštai ploni, o dėvėtos žieminės pirštinės pagamintos iš storo audeklo, kuris, prisigėręs kraujo, kokybiškai užspaudė srovę.

Šiose išgyvenimo pratybose išgelbėta žmogaus gyvybė – tai TCCC kurso nuopelnas: visiems žinios ir įgūdžiai buvo likę ne tik galvoje, bet ir „raumenų atmintyje“. Išvada tokia: tai, ką išmokstame apie pirmąją pagalbą, reikia nuolat kartoti. Pavyzdžiui, kai išvežė Marių į ligoninę, išsigandau, kad neužrašėme laiko, kada buvo užveržtas turniketas. Tačiau kiti skyriaus kolegos nuramino: „Pasakėme garsiai.“ Apskritai šis įvykis, vos nesibaigęs tragedija, sukėlė ypatingą jausmą: galvojome vieni už kitus, padėjome, veikėme kaip vienas ir laimėjome. Štai taip turi veikti skyrius ir komanda. Kaip laikrodis. Smagus jausmas apima viską prisiminus, ypač todėl, kad viskas gerai baigėsi.

Mūsų Varėnos kuopa yra labai darni, noriai lankome pratybas. Kartais, man atrodo, kad pažįstu kiekvieno mūsų kuopos kario charakterį, kiekvieną atpažįstu iš veido. Mūsų kuopa 2024 metais pelnė II vietą „Geriausios rinktinės pėstininkų kuopos“ varžybose.

VYR. EIL. ANDRIUS PANKINAS

– inžinierius, o civiliniame gyvenime – pasienietis kinologas. Per savo tarnybos laikotarpį jis keletą kartų lankė ir kartojo Pirmosios medicininės pagalbos teikimo kursą Dainavos apygardos 1-ojoje rinktinėje. Jis sako, kad labiausiai norėtų padėkoti Dainavos rinktinės paramedikams, kurie karius moko pirmosios pagalbos pagrindų: „Be jų mokymų, manau, Mariaus susižeidimo atveju nė vienas iš mūsų nebūtų sugebėjęs teisingai suteikti pagalbos ir suvaldyti situacijos. Mūsų paramedikų indėlis yra milžiniškas“.

Kai Marius pradėjo pjauti užsilydžiusį plastikinį indą, aš buvau šalia. Aiškiai mačiau, kaip Marius, pradėjęs pjauti butelį, praslydus peiliui, įsidūrė į koją. Pradžioje nesupratau, kad tai rimta. Bet staiga pamatčiau, kad po poros sekundžių jis atsilošė, o peilis nuo kraujo srovės spaudimo net iššoko iš žaizdos. Kraujas taip intensyviai tryško, kad tapo akivaizdu, jog čia vien

Kai Marių išvežė į ligoninę, visiems likusiems buvo labai neramu. Jaudinomės, kaip seksis mūsų bendražygiui. Kai sužinojome, kad jį operuos Respublikinėje Vilniaus universitetinėje ligoninėje, apėmė didelė nežinomybė, kaip viskas pavyks. Jaudinosi visi – nuo eilinio kario iki kuopos vado. Kai kitą dieną sužinojome, kad Marius yra reanimacijoje ir operacija pavyko, pasidarė lengviau. Bet tas vakaras, kol laukėme žinių ir tęsėsi pratybos, buvo neramus, slogus ir pilnas nežinios...

su tvarsčiais neapsieisime, o reikės rimtos pagalbos. Sušukau, kad reikia turniketo. Kadangi pora sekundžių visi stovėjo „apšalę“, išsitraukiau savąjį ir, neklausinėdamas Mariaus, ar jis pats turi turniketą, pradėjau veržti. Pastebėjau, kad kraujavimo nesustabdžiau. Kažkas pasakė: „Veržk dar stipriau!“, todėl sukau dar ir dar.

Vos baigus veržti, kažkas sušuko: „Koks laikas?!“. Keletas karių savanorių aiškiai ir garsiai visiems pranešė laiką, kada uždėtas pirmasis turniketas. Taigi visi buvę šalia laiką įsidėmėjo – jis buvo užfiksuotas ne raštu, o žodžiu. Atvykę į Varėnos ligoninę, kolegos medikams aiškiai pasakė turniketo uždėjimo laiką.

Brigita į žaizdą, stabdydama kraujavimą, jau buvo sukišusi pirštus, dar prieš dedant pirmą turniketą. Supratęs, kad merginos susitvarkys, nuėjau pasitikti transporto, kurį po kelių minučių atvairavo kuopos intendantas Saulius. Tuo metu, kol kiti kariai ruošė automobilį, Marius jau buvo sutvarstytas. Kartu su kitu kariu, Ričardu Taraila, čiupome jį už pečių, kiti – už diržo, dar kiti – už kojų, ir sinchroniškais judesiais įkėlėme sužeistąjį į automobilį, būtent taip, kaip mus mokė medikai kursuose. Greitai nusprendėme,

kas važiuoja su Mariumi. Aš pasilikau pratybų vietoje, o likusieji išvažiavo.

Pratybos – ne karo metas, todėl nematau, kad būtinau pirmiausia turėjome naudoti Mariaus turniketą. Kuris turniketas buvo arčiausiai, tą ir panaudojome. Juk nei man, nei aplinkiniams nekilo jokios grėsmės, todėl nematau nieko blogo, kad, kai reikėjo žaibiškai veikti, atidaviau jam savo turniketą. O karo atveju šios situacijos sėkmė priklausytų nuo mūsų intensyvumo ir reljefo: artimiausio apkasos, kalvelės ar panašiai. Na, o jeigu vyktų intensyvus prieš puolimas ir reikėtų atsišaudyti bei dengti kitus, Mariui, ko gero, būtų pasibaigę liūdniau... Neįsivaizduoju, kaip karo veiksmų atveju viskas būtų pasisukę, juk tada savo turniketo negalėčiau atiduoti – visų pirma tektų naudoti tą, kurį turi pats sužeistasis.

Palinkėjimas lankyti PMP

Kiekvienas karys yra skirtingas ir iš Pirmosios medicininės pagalbos (PMP) mokymų pasisavina skirtingą kiekį teorinių ir praktinių žinių. Iš patirties žinau, kad jei tokiuose kursuose nors kažką praleisi pro ausis, tai ir realioje situacijoje nesugebėsi teisingai pasielgti. Todėl mano

palinkėjimas kariams savanoriams būtų neventi paramedikų vedamų užsiėmimų, atidžiai jų klausytis ir pasisavinti VISAS žinias, kurios šiuose mokymuose suteikiamos. Aš pats niekada negalvojau, kad medicininės žinias teks pritaikyti praktiškai. O teko! Didžiausią padėką norėčiau išreikšti Dainavos apygardos 1-osios rinktinės paramedikams, kurie mus moko pirmosios pagalbos. Be jų mokymų, manau, Mariaus susižeidimo atveju nė vienas iš mūsų nebūtų sugebėjęs teisingai ir žaibiškai suteikti pagalbos. Galbūt net turniketo nebūtume mokėję uždėti. Mūsų rinktinės paramedikų indėlis yra milžiniškas: būtent todėl, kad buvome jų apmokyti, puikiai suvaldėme situaciją. Jie ne tik gerai išdėsto medžiagą, bet ir reikalauja atsiskaityti praktinių užduočių metu, neretai užduotis dar pasunkindami. Esame kariai savanoriai, todėl privalome mokėti tvarkytis su įvairaus pobūdžio žaizdomis ir traumomis. Visiems šiūla šiuos kursus lankyti, žinias periodiškai kartoti ir aktyviai į juos registruotis.

Po to, kai Marių išvežė į ligoninę, atsirado laiko apgalvoti, kas nutiko. Tenka konstatuoti, kad veikėme įsijungus vadinamajai „raumenų atminčiai“, o tokie dalykai atsiranda tik sąžiningai mokantis PMP. Kai dėjau turniketą Mariui ant kojos, man atrodė, kad rankos pačios dirba. Kadangi kursuose naudojami įvairūs trukdžiai, pavyzdžiui, tranki muzika, blogas matomumas, dirbtinis kraujas ir atvirų žaizdų muliažai, prisimenu, jog pirmuosiuose kursuose man buvo sunku. Mane blaškė šios papildomos priemonės, į ku-

rias turi nekreipti dėmesio ir atlikti būtiną medicininės pagalbos veiksmą.

Labai didžiuojuosi Dainavos apygardos 1-osios rinktinės vado dovana – specialiu diržu. Jo dar nesu užsidėjęs, bet tikrai nešiosiu per ypatingas progas.

VYR. EIL. AGNĖ BRAŽDŽIŪNAITĖ

kuopoje taip pat eina šaulės gelbėtojos pareigas. Prisimindama nelaimingą nutikimą pratybose, ji džiaugiasi, kad Dainavos apygardos 1-oji rinktinė šiuo metu ypač daug dėmesio skiria šaulių gelbėtojų rengimui ir įgūdžių atnaujinimui: „Atnaujinti žinių esame siunčiami bent porą kartų per metus, o tai yra labai svarbu.“

Nelaimė atsitiko maždaug pusę trijų. Išgirdau, kad gretimame skyriuje kilo kažkokia suirutė, ir, kadangi buvome netoliese, greitai atsidūriau įvykio vietoje: Marius gulėjo ant žemės, o kolega vyr. eil. Andrius Pankinas dėjo jam turniketą. Išsitraukiau savąjį turniketą, nes supratau, kad Mariui – tokiam dideliam, dviejų metrų ūgio ir centnerio svorio, žmogui – greičiausiai prireiks ir antrojo. Taip ir buvo: nors Andrius jau buvo uždėjęs pirmąjį turniketą, kraujas toliau pulsavo, todėl aš uždėjau antrąjį. Stipriai jį užveržus, kraujavimas pagaliau sustojo. Tada intendantas į įvykio vietą atvairavo kuopos automobilį, kuriuo turėjome gabenti nukentėjusįjį į Varėnos ligoninę. Kuopos intendantas paruošė automobilį sužeistojo gabenimui ir atlaisvino bagažinę, kad dar du kariai savanoriai (vyr. eil.V. Jotautas ir gr. P. Leikūnas) ga-

lėtų važiuoti drauge, kadangi galvojome į priekį ir tarėmės, kaip atvykę į ligoninę iškelsime Marių.

Važiuojant į Varėną, turniketai atsilaisvino ir plona srovele vėl ėmė tekėti kraujas, todėl juos dar labiau suveržėme ir vėl uždengėme žaizdą, nes Mariui darėsi silpna matant kraują. Iš šaulio gelbėtojo kuprinės išsitraukiau termoizoliacinį užklotą ir, nors nebuvo labai šalta, o Marius dėvėjo kepurę ir striukę, vis tiek jį apklojome – taip buvome mokyti. Visą kelią jį kalbinome, nes Mariui pradėjo vystytis šokas: veidas buvo išbalęs, išpiltas šalto prakaito, o pulsas rieše – sunkiai apčiuopiamas. Važiuojome neilgai, apie 15 minučių, ir Marius atsigavo. Kol ligoninėje laukėme personalo, jis jau juokavo. Tada lengviau atsikvėpėme – ir matydami, kad jo būklė stabili, ir dėl to, kad sėkmingai pristatėme sužeistąjį į gydymo įstaigą.

Varėnos ligoninės gydytojai iš pradžių manė, kad turniketų nereikia, ir juos atsilaisvino, tačiau, kraujavimui vėl prasidėjus, įsitikino, kad jie būtini, ir vėl suveržė. Tada sulaukėme greitosios pagalbos automobilio, kuris išvežė Marių į Respublikinę Vilniaus universitetinę ligoninę. Mes važiavome iš paskos, aišku, gerokai lėčiau nei greitoji, todėl, kai atvykome į ligoninę sostinėje, Marius jau buvo operacinėje. Gydytojai pasakė, kad operacija truks mažiau tris valandas. Grįžę į Varėną, nuolat skambinome į ligoninę, bet informaciją apie tai, kad operacija praėjo sėkmingai ir Mariaus būklė yra stabili, gavome tik apie vidurnaktį. Pasirodo, operacija truko šešias valandas. Po jos, praėjus porai dienų, Marius jau pats mums rašė, kad viskas gerai, operacija sėkminga, nors randai liks „nevaikiški“. Anot medikų, paaiškėjo, kad Marius neteko mažiau kraujo, negu kai kurie donorai jo duoda. Tai, manau, yra didelis įvertinimas mums visiems, veikuosems ryžtingai ir darniai.

Išmoktos pamokos

Turniketo uždėjimo laiką žinojome ir atėjus laikui medikams tai perdavėme žodžiu. Mus kursuose mokė, kad užveržtą turniketą be papildomos žalos organizmui galima laikyti ne ilgiau nei 2 valandas. Turniketą, kuris buvo laikytas užveržtas ilgiau nei dvi valandas, gali nuimti tik aukštesnio lygio medikas, kadangi per tą laiką jau gali būti susidarę krešulių ar audinių irimo produktų, kurie gali paveikti širdies ir smegenų veiklą. Štai kodėl ilgiau nei porą valandų laikytą turniketą būtina nu-

imti ligoninėje, kur yra visa įranga, vaistai ir viskam vadovauja patyrę gydytojai.

Kaip ir minėjau, važiuojant į Varėnos ligoninę visą laiką kalbinome Marių. Prie pat įvažiavimo į miestą jis atsigavo, net kartu su visais pradėjo juokauti ir staiga tarė: „O šiaip, tai jūs klaidą padarėte. Visų pirma, turėjote naudoti mano turniketą.“ Mes visi garsiai juokėmės – ir iš džiaugsmo, kad viskas gerai baigėsi, ir dėl to, kad taip „apsikvailinome“ su tuo turniketu. Aš Mariui pasakiau, kad savąjį jam jau padovanojau, ir palinkėjau jį saugoti atminčiai, vildamasi, kad daugiau niekada jo neprireiks. Vyr. eil. Andrius Pankinas taip pat prisidėjo prie „dovanojimo ceremonijos“, nes jo turniketas taip pat buvo ant Mariaus kojos. Beje, šauliai gelbėtojai turi daugiau turniketų nei kitų specialybių kariai. Aš jų turiu du: vieną liemenėje, kitą – kišenėje prie kojos. Taip pat šauliai gelbėtojai turi jiems išduotus medicininius krepšius su papildomomis pirmosios pagalbos priemonėmis.

Rengimo ir žinių kartojimo svarba

Mūsų rinktinė labai atsakingai žiūri į šaulių gelbėtojų rengimą ir jų įgūdžių atnaujinimą. Mūsų rengimui vadovauja nuostabi paramedikė gr. Dovilė Bielytė – jos mokymai yra tarsi aukso kasykla norintiems įgyti daugiau profesionalumo šioje srityje. Nors mokymų intensyvumas didžiulis, tai yra būtina, juolab kad kai kurie dalykai dabar keičiasi, nes perimama karo Ukrainoje patirtis: metodai, mūšio lauke pasirodę neveiksmingi, keičiami tais, kurie pasiteisino.

Patį įgūdžių atnaujinau porą kartų prieš Naujuosius metus ir kartą dabar – vasario mėnesį. Per tą laiką jau nemažai kas pasikeitė. Savo pirmąjį TCCC kursą esu baigusi prieš trejus ar ketverius metus, o prieš porą metų baigiau penkių dienų trukmės Pirmosios medicininės pagalbos bei šaulio gelbėtojo kursą. Dabar atnaujinti žinių esame siunčiami bent porą kartų per metus, ir tai, mano nuomone, yra labai naudinga.

Grįžtant prie Varėnos kuopos išgyvenimo pratybų situacijos – Marių išgelbėjo iniciatyvūs jo skyriaus kariai, tuo metu buvę šalia ir turintys taktinės medicinos pagalbos žinių. Karys savanoris ne tik išgyveno, bet ir išsaugojo koją, o neseniai atvykęs kontrolinei apžiūrai galėjo džiaugtis galutine diagnoze: visos kojos funkcijos veikia. Manau, būtent rezultatas – išsaugota kario gyvybė ir koja – ir yra aukščiausias suteiktos pirmosios pagalbos įvertinimas.

EIL. SIMONAS GATELIS

civiliniame gyvenime dirba kraujagyslių chirurgo Respublikinėje Vilniaus universitetinėje ligoninėje. Jis tarnauja KASP Didžiosios Kovos apygardos 8-ojoje rinktinėje (804 kuopa) ir taip pat yra šaulys gelbėtojas. „Trečius metus tarnauju KASP ir kol kas planuoju tarnybą tęsti. Rekomendučiau visiems vertinti Taktinės pagalbos sužeistiesiems kursus bei nuolat kartoti gautas žinias ir įgūdžius. Gal TCCC kursas ir nėra labiausiai intriguojantis dalykas jaunam kariui, bet yra labai svarbus. Čia tinkama analogija, kad grandinė yra tiek stipri, kiek silpna jos silpniausia grandis. Kitaip tariant, aš galiu turėti geriausias medicinos žinias, bet jei šalia esantis karys, man susižeidus, nežinos, ką daryti, – jis manęs neišgelbės“.

Mariaus atveju, galima sakyti, viską lėmė atsitiktinumas ar likimas. Kai atvežė pacientą, buvo šeštadienis, ir aš kaip tik budėjau. Per budėjimą ligoninėje lieka tik vienas specialistas, ir tądien tai buvau aš. Kolegos iš Priėmimo skyriaus paskambino ir pranešė, kad atvežta trauma – durti-

nė žaizda su masyviu kraujavimu, todėl reikalinga specialisto pagalba. Tuo metu galbūt ir paminėjo, kad pacientas atvežtas iš pratybų, bet paprastai pirmiausia eini į Priėmimo skyrių, ten pamatai žmogų, o tik tada pastebi, kad jis dėvi uniformą.

Dirbu labai didelėje ligoninėje, kur daug skubios patologijos atvejų ir daug gerų specialistų. Kai atvažiuoja pacientas su rimta problema, jį pirmiausia pasitinka skubios medicinos pagalbos gydytojai. Jie yra diagnostikos ekspertai ir, nustatę patologijos pobūdį, kviečia reikiamos srities specialistą, kuris tęsia gydymą. Kai diagnozė buvo nustatyta, didelės nuostabos nebuvo, nes traumas pobūdis rodė, kad operacija neišvengiama. Kadangi pacientas Marius buvo su dviem turniketais, kurie tuo metu stabdė kraujavimą, iš pradžių buvo neaišku, kokio dydžio ir gilumo yra žaizda. Tikroji situacija pasimatė operacijoje, kai galiausiai karių uždėtus turniketą pašalinome. Mat visada chirurgui prieš pradėdant darbą kirba klausimas: „Ar tikrai yra taip blogai, kaip atrodo?“ Ruošdamasis operacijai svarbiau, ar kraujavimas iš tiesų yra arterinis. Kariai savanoriai yra jauni ir fiziškai gerai pasiruošę, todėl net ir įpjovus raumenį, kas paprastai nėra pavojinga, kraujavimas gali būti labai stiprus, ir jį galima supainioti su rimtesne priežastimi.

Pradžioje aš klaidingai spėjau, kad bus pažeisti kojos raumenys, o ne perpjauta arterija. Kai nuėmėme visus turniketą ir tvarsčius, kraujavimo nebebuvo. Atrodė, kad susiūsiu žaizdą ir operacija bus baigta. Tačiau staiga pasirodė arterinio kraujavi-

mo indikatoriai, kuriuos atpažinti moko tiek medicinoje, tiek karo medicinoje. Ir tada pamatėme didžiulį defektą: arterija buvo beveik visiškai nupjauta, laikėsi „ant siūlo“, o pats pažeidimas buvo labai giliai ir sunkiai pasiekiamoje vietoje. Organizmas yra sudėtingas dalykas ir kritinėse situacijose kartais taip susireguliuoja, kad ne iš karto gali pamatyti visus defektus. Atrodo, kad turėtų būti akivaizdu: jeigu vamzdis yra sutrūkęs – iš jo visada bėgs skystis. Bet žmogaus kūnas yra unikalus: tam tikram laikui organizmas sugeba sustabdyti net ir tokį kraujavimą.

Operacija buvo nelengva, truko keurias valandas, tačiau toks laiko tarpas kraujagyslių chirurgijoje nėra labai ilgas. Kai pamatėme, kurioje tiksliai vietoje yra aktyvus kraujavimas, supratome, kad paprasčiausiai užsiūti pažeistos kraujagyslės nepavyks, nes tiesiog nėra ko siūti: kaip jau minėjau, ji buvo beveik visiškai nupjauta. Tada perėjome prie kito sprendimo: dėti šuntą, tai yra perrašti pažeistą vietą ir suformuoti aplinkkelį. O šis operacijos etapas reikalauja daug papildomo laiko.

Operaciją pradėjau vienas. Vėliau į pagalbą pasikviečiau tuo pat metu budėjusį kito profilio specialistą – pilvo chirurgą. Bet kai supratau, kad man reiktų kito kraujagyslių chirurgo pagalbos, pasikviečiau ir mūsų skyriaus vedėją Artūrą Mackevičių. Savo laisvu laiku atvykęs kolega padėjo man kritiniu momentu – identifikuoti pačią problemos esmę. Toliau dirbti man pasidarė ramiau, ypač kai šalia atsirado kitas, patyręs mano specialybės gydytojas. Čia kaip ir bet kokioje kitoje srityje: jeigu greta yra žmogus, dirbantis tokį patį darbą, – dažnai nebereikia net žodžių. Kolega žino, kas po ko seka, koks turi būti kitas žingsnis ir panašiai. Taigi, skyriaus vedėjas padėjo man svarbiausiu operacijos momentu, o vėliau viską pabai-gėme dviese su budinčiu pilvo chirurgu.

Kadangi pacientas smarkiai nukraujavo, jis po operacijos atsidūrė reanimacijoje. Ten ligonio priežiūra vyksta visą parą, todėl aš, kaip operavęs chirurgas, buvau ramus dėl Mariaus, nes, vos tik būtų kilusi kokia nors problema, būčiau buvęs iškvieistas. Taip pat ligoninėje veikia vidinė kompiuterinė sistema, todėl visada galima stebėti, ką kolegos iš reanimacijos rašo apie ligonio būklę. Ryte, aplankęs pacientą, savo akimis pamačiau, jog jo būklė stabilu, o operacijos metu atkurta kraujotaka nesutriko. Taigi, nors operavęs chirurgas nemiega po operacijos prie paciento lovos,

jis visą laiką turi pakankamai informacijos apie tai, kaip sekasi sveikti jo pacientui.

Kai Marius grįžo į įprastą palatą, žaizdos perrišimo metu prisistačiau, kad taip pat esu karys savanoris. Mudu susipažinome, pajuokavome, trumpai pakalbėjome. Mačiau, kad Marių nuolat lankė jo kuopos draugai, rinktinės bei pajėgų vadai. Manau, kad visiems kariams yra smagu, kai eidamas gatve tarp visų kitų praeivių pamatai kitą žmogų su uniforma. Kariuomenę įvardinčiau kaip brolystę ar broliją. Respublikinėje Vilniaus universitetinėje ligoninėje, ypač Priėmimo skyriuje, tenka matyti nemažai karių. Daugelis atvyksta į Traumatologijos centrą, tikėtina, po traumų, patirtų pratybose, tad dažnai, praeidamas pro laukiantį savo eilės pas gydytoją karį, žvilgteliu, kokį pajėgų ar dalinio antsiuvą jis dėvi.

Mariaus sveikimas tikrai buvo fenomenalus. Aš, kaip medikas, tikėjauosi geriausio, bet medicinos praktikoje esu matęs ir labai daug dalykų, kurie nesuveikia. Mano, kaip chirurgo, pirmoji užduotis buvo išgelbėti gyvybę, net jei tektų paaukoti koją (tai mūsų specialybėje vyksta daug dažniau, nei žmonės įsivaizduoja). Kadangi Mariaus koja išliko, tai reiškia, kad viskas, ką mes padarėme dėl kraujotakos atstatymo, suveikė. Gijimo procesas vyko stabiliai, buvo spartus, be jokių nesklandumų, o po poros dienų, vieninteliai buvusios traumos požymiai liko tik po operacijos gyjantys randai. Tiesa, operacijos metu kraujo netekta nemažai, bet jeigu tokia situacija vyresniam žmogui galėtų būti kritinė, tai jauno, stipraus ir puikios fizinės būklės Mariaus organizmas atsistatė labai greitai – per porą dienų.

Apie TCCC žinias, dovanojančias gyvenimą

Savo kuopoje einu šaulio gelbėtojo pareigas, taigi nuo medicinos nesu nutolęs ir būdamas tarnyboje. Netarnavau kitose pajėgose, bet manau, kad Savanorių pajėgose yra puiki galimybė jaunam kariui, turinčiam konkrečių tikslų, gilintis į vieną ar kitą karinę specialybę ir juos realizuoti. Rotacija tarp pareigybių yra labai lengva, ir tai yra patrauklu. Dėl savo civilinės specialybės aš natūraliai tapau šauliu gelbėtoju. Tada baigiau Taktinės pagalbos sužeistiesiems (TCCC) kursą. Dalyvauju pratybose, kur galiu realizuoti savo žinias.

Neseniai dalyvavau pratybose Estijoje su skyriumi, surinktu iš visos kuopos, ten man buvo pavesta eiti vyr. šaulio parei-

gas. Kadangi pratybų metu pasitaikydavo incidentų su imituojamais sužeidimais, o šaulio gelbėtojo pareigas ėjęs kitas karys savanoris civiliniame gyvenime taip pat yra medikas, tai mes buvome pagalbiniai kariai, kurie, prireikus, galėjo teikti taktinę medicinos pagalbą. Ir tikrai, vieną kartą teko padėti kolegoms estams suteikti medicininę pagalbą tariamam sužeistajam.

Tuo metu vyko bendros visos Estijos karinės pratybos, o mūsų 804-osios kuopos skyrius dalyvavo tik jų fragmente kartu su Estijos rezervo kariais. Tada ir supratau, kad Estijos rezervistai nėra atnaujinę kai kurių įgūdžių, pavyzdžiui, medicininės pagalbos. Vienas estas rezervistas man ir kolegai šauliui gelbėtojui pasakė: „Darykite, ką darote, bet aš negaliu prisidėti, nes nesu apmokytas teikti tokio pobūdžio pagalbos.“ Tai mane truputį nustebino. Nežinau, ar TCCC įgūdžiai yra mūsų kuopos „arkliukas“, ar kažkas kito, bet man atrodė natūralu, jog kiekvienas žinome TCCC medžiagą ir reikiamus žingsnius, gerai gaudomės šioje srityje ir daug treniruojamės.

Suprantu, kad taktinės medicinos pagalbos mokymai galbūt nėra pati įdomiausia literatūra, kai reikia skaityti vadovėlių. Gal viskas atrodo paprasta, kai tave moko patyrę instruktoriai, ir galbūt erzina, kai esi verčiamas kartoti tą patį per tą patį praktiniuose užsiėmimuose. Bet – patikėkite – realybėje, TCCC kursų imitacinėse situacijose, Geriausio pėstininkų skyriaus varžybose ar kitose pratybose viskas pasidaro kur kas sudėtingiau.

Frazė „stabdyk kraujavimą“, kai atsiduri pratybų sukuryje ar realaus nelaimingo atvejo metu, tampa labai sudėtinga: pasirodo klaidos, išskyla sunkumai. Kariams rekomenduoju nusiteikti kartoti, kartoti ir kartoti – tiek teoriją, tiek praktiką. Mat kai pratybose gauni didelį fizinį krūvį ir patiri tokį nuovargį, nuo kurio „išsijungia“ smegenys, sužeisto kario gelbėjimo veiksmus jau atlieka tik kūnas, arba, kitaip tariant, įsijungia „raumenų atminties“ algoritmai.

Rekomenduočiau visiems vertinti Taktinės pagalbos sužeistiesiems (TCCC) kursus bei nuolat kartoti gautas žinias ir įgūdžius. Gal TCCC kursas ir nėra labiausiai intriguojantis dalykas jaunam kariui, bet yra labai svarbus. Čia tinkama analogija, kad grandinė yra tiek stipri, kiek silpna jos silpniausia grandis. Kitaip tariant, aš galiu turėti geriausias medicinos žinias, bet jei šalia esantis karys, man susižeidus, nežinos, ką daryti, – jis manęs neišgelbės.

Gr. Tomas PAULAUSKAS

Sveikata
tarnyboje:

KARIO
GEROVĖS
GAIRĖS

Gr. Tomas PAULAUSKAS

Žemaičių rinktinė, 307 kuopa

Tarnyba, profesija ir asmeninis pavyzdys

Pagrindinis mano civilinis darbas – asmeninis treneris. Žiemą papildomai dirbu maudymosi lediniame vandenyje instruktoriumi, esu „Šalčio mokyklos“ įkūrėjas bei lektorius būsimų sporto trenerių kursuose VDU. Pasikeitus Lietuvos sporto įstatymui, sporto treneriu vien su licencija dirbti nebebus galima – todėl daugelis trenerių turi rinktis aukštąsias studijas arba specializuotus mokymus, kurie išplėstų žinias ir suteiktų reikiamą kvalifikaciją.

Platus profesinis pasirengimas man labai praverčia ir tarnyboje. Kaip veterinarinės medicinos specialistas dažniausiai prisidedu prie pratybų, susijusių su medicinos mokymais – pavyzdžiui, pirmosios pagalbos ar TCCC kursų. Tauragės kuopoje turime stiprią komandą – TCCC instruktorius ir kitų medicinos sričių profesionalus, todėl turiu galimybę nuolat augti ir tobulėti. Vis galvoju, kaip dar galėčiau save realizuoti pajėgose. Tačiau derindamas studijas, pagrindinį darbą ir aktyvų gyvenimo būdą supratau, kad mano ambicijos kartais viršija realias galimybes. Todėl šiuo metu esu kryžkelėje: likti grandies vado pareigose ar žengti į skyriaus vado poziciją. Žinau viena – pareigos turi būti atliekamos atsakingai, o karių gerovė ir motyvacija – užtikrinama kiekvienose pratybose.

Yra keturi pagrindiniai kokybiško gyvenimo ramsčiai:

- fizinis aktyvumas,
- kokybiškas ir pakankamas miegas,
- subalansuota mityba,
- streso valdymas“, –

sako **gr. Tomas Paulauskas**,

karys savanoris, jau daugiau nei penkerius metus tarnaujantis 307 pėstininkų kuopoje Tauragėje ir einantis grandies vado pareigas. Jaunas specialistas yra baigęs veterinarinės medicinos magistro studijas, o šiuo metu Vytauto Didžiojo universitete (VDU) baigia sporto studijų bakalauro programą. Šiame straipsnyje Tomas dalijasi praktinėmis įžvalgomis ir strategijomis, kaip kariams išlaikyti ar padidinti fizinį pajėgumą bei pagerinti savijautą.

Gyvas pavyzdys – svarbiausias įrankis

Kariai savanoriai, kaip ir profesinės tarnybos kariai, privalo kasmet laikyti fizinio parengimo testus – tai viena iš sąlygų siekiant aukštesnio laipsnio. Esu tikras, kad KASP tarnauja nemažai karių, kurie jaučia, kad galėtų pagerinti savo fizinę formą, bet dar laukia įkvėpimo – gero pavyzdžio ar aiškesnės motyvacinės sistemos. Čia svarbiausias vaidmuo tenka kuopų vadams, kuopininkams ir skyrių vadams – jie perduoda kariams svarbią informaciją ir patys rodo, ką reiškia sveikas gyvenimo būdas, disciplina bei ryžtas. Mano tikslas – prisidėti prie to, kad sveikos gyvenimo ir stiprios valios kultūra augtų ne tik žodžiais, bet ir realiais veiksmais.

Disciplina – galingsnė už pasiteisinimus

Tiek Lietuvoje, tiek pasaulyje antsvorį turinčių žmonių daugėja, tačiau karys privalo išsiskirti geresniu fiziniu pasirengimu ir normaliu kūno masės indeksu. Tam būtina disciplina: sportui skirtas valandas reikia išnaudoti iš tikrųjų sportuojant – sporto klubuose, kurie suteikia kariams nuolaidas, ar kuopų sporto salėse. Tie, kas turi stuburo, kelių ar kitų judamojo aparato nusiskundimų, dažnai bijo arba nežino, nuo ko pradėti. Mano patarimas paprastas: **pradėkite judėti**. Pirmieji žingsniai suteikia daugiau, nei galvojate – stiprėja raumenys, mažėja svoris, kelius ir nugarą skauda vis rečiau, gerėja nuotaika. Jei problemos nesitraukia – kreipkitės į kineziterapeutą. O pradžioje – bent trumpai pasidomėkite teorija: kaip planuoti fizinį aktyvumą, tvarkyti mitybą ir valdyti stresą. Apie tai rašau šiame straipsnyje.

Kasdienio aktyvumo galia

Raginu nepamiršti jėgos treniruočių – jos padeda palaikyti ar didinti raumenų masę, jėgą ir raumenų ištvermę. Tai tampa ypač svarbu vyresniems nei 40–50 metų žmonėms, nes nuo šio

Trumpai: ką duoda kiekvienas komponentas?

- **Jėgos treniruotės:** stiprina raumenis ir kaulus, gerina laikyseną, mažina traumų riziką.
- **Aerobinis aktyvumas:** didina širdies ir plaučių pajėgumą, gerina ištvermę.
- **Kovos menai:** ugdo discipliną, reakciją, moko efektyvios savignyos.
- **Mobilumo pratimai:** gerina sąnarių judesių amplitudę, padeda judėti be diskomforto.

Kovos menai nebūtinai visiems, tačiau kariams – itin tinkami. Treniruotės lavina koordinaciją ir puikiai pakeičia dalį įprasto aerobinio krūvio. Mobilumo pratimai dažniausiai „keliauja kartu“ su jėgos treniruotėmis – jie padeda sąnariams išlaikyti pilną amplitudę ir leidžia atlikti judesius taisyklingai ir be skausmo.

amžiaus raumenų nykimas spartėja natūraliai. Jėgos pratimai – su savo kūno svoriu ar papildomu svoriu – būtini norint sustiprinti raumenų ir skeleto sistemą bei išvengti traumų. Rekomenduojama tokius pratimus atlikti bent du kartus per savaitę. Kitu atveju raumenys silpnėja, o griuvimai tampa dažnesni. Vyresnio amžiaus žmonėms jėgos treniruotės nėra pasirinkimas – jos privalomos.

Papildomai rekomenduoju aerobines treniruotes, kovos menų ir mobilumo pratimus – jie tinka visiems, nes padeda palaikyti bendrą ištvermę, lankstumą ir gerą savijautą.

Treniruočių planas ir atsistatymas

Profesinės karo tarnybos ar specialiųjų operacijų pajėgų kariai turi vieną bendrą bruožą – jie treniruoja ne tik stipriai, bet ir sumaniai. Tokie kariai negali remtis vien fizine jėga: jų treniruotės sujungia jėgos, ištvermės, greičio, mobilumo, taktikos ir psichologinio pasirengimo elementus.

Svarbiausia:

- Kariai nuolat keičia apkrovas – viena savaitę akcentuoja ištvermę, kitą – jėgą, trečią – greitį;
- Pratimai imituoja realius scenarijus – „train as you fight“ principas;
- Atsistatymo disciplina: miegas, mityba, vanduo, elektrolitai, kvėpavimas, psichologinė higiena.

**Tomo Paulausko
rekomenduojami
sporto savaitės
planai
profesionalams ir
eiliniams žmonėms**

Sportavimo savaitės planas profesionalams

I diena: Jėga ir galia

Pritūpimai, pratimai su štangomis, olimpinio tipo kėlimai.

II diena: Aerobinė ištvermė

Ilgo nuotolio bėgimas arba plaukimas.

III diena: Greitis ir mobilumas

Intervalinės treniruotės, sprintai, vikrumo pratimai.

IV diena: Funkcinė jėga

Funkcinio tipo treniruotės su savo kūno svoriu, laipiojimas virve, svorių nešimai.

V diena: Anaerobinė ištvermė

Labai aukšto intensyvumo treniruotės, aukšto intensyvumo intervalinės treniruotės, greiti bėgimai, šuoliai.

VI diena: Taktinis pasirengimas

Treniruotės su svoriais, imituojančios realias situacijas (nešimai, tempimai, ilgas žygis).

VII diena: Poilsis

Aktyvus atsistatymas: tempimo pratimai, joga, masažas ir kt.

Na, o neprofesionalams, norintiems būti sveikiems bei funkcionaliems, rekomenduojama pradėti nuo jums pritaikyto, kitaip individualizuoto, krūvio, kurį parenka specialistai.

Optimalus savaitės planas turi apimti visus elementus: aerobinę ištvermę, jėgą, mobilumą ir atsistatymą. PSO (Pasaulio Sveikatos Organizacija) ir ACSM (Amerikos sporto medicinos koledžas) rekomenduoja: suaugusiam žmogui per savaitę sukaupti bent **150–300 minučių vidutinio intensyvumo** aerobinio aktyvumo arba **75–150 minučių didelio intensyvumo treniruočių**. Taip pat bent 2 kartus per savaitę – atlikti jėgos pratimų treniruotes pagrindinėms raumenų grupėms. Nepamirškite lankstumo ir mobilumo bei poilsio.

Sporto savaitės planas eiliniams žmonėms

I diena: Aerobinė ištvermė (40 min. greitas ėjimas ar lengvas bėgimas, tempimai).

II diena: Jėga ir laikysena (pratimai su kūno svoriu, laisvais svoriais, TRX).

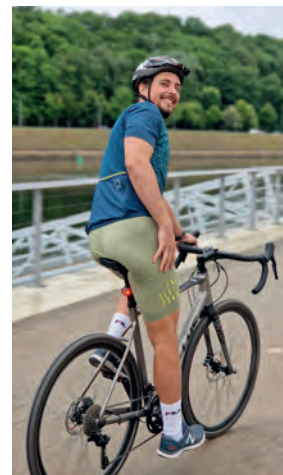
III DIENA: Judrumas ir lankstumas (joga, pilatesas, kvėpavimo pratimai).

IV diena: Širdies ir kraujagyslių stiprinimas (dviračiai, futbolas, aukšto intensyvumo intervalinė treniruotė ir kt.).

V diena: Jėga ir stabilumas (pratimai su svoriais, funkciniai pratimai).

VI diena: Aktyvus laisvalaikis (žygiai, žaidimai, laikas gamtoje).

VII diena: Poilsis ir atsistatymas (tempimai, pasivaikščiojimas, masažas).

Intensyvumas

Intensyvumas – tai „kiek sunkiai dirba tavo kūnas“, palyginti su tavo maksimaliomis galimybėmis. Tai nėra tik svoris ar greitis – tai bendra apkrova tavo širdžiai, raumenims ir kvėpavimui.

Intensyvumui matuoti galima taikyti 3 praktiškus būdus:

- Pagal pulsą (objektyvu);
- Pagal pojūtį (subjektyvu);
- Pagal kalbėjimo testą (paprasčiausia ir patikima).

Teorinė riba:

Maksimalus pulsas $\approx 220 - \text{tavo amžius}$. Pvz.: 40 m. žmogus \rightarrow max pulsas ≈ 180 k./min.

Kaip matuoti?

Paprasčiausia: pridėk du pirštus prie riešo arba miego arterijos, skaičiuok dūžius per 15 sek., padaugink $\times 4$. Arba naudok pulsometro laikrodį – dar patogiau.

Kalbėjimo testas – pats praktiškiausias

- Galite laisvai kalbėti pilnais sakiniais? – Krūvis lengvas.
- Kalbate, bet tenka įterpti papildomų įkvėpimų? – Vidutinis krūvis.
- Sunku ištarti pilną sakinį? – Didelis krūvis, širdis dirba pilnu pajėgumu.

Krūvio zonos:

- **Lengvas intensyvumas:**
50–60% max pulso \rightarrow rami mankšta, vaikščiojimas.
- **Vidutinis intensyvumas:**
60–70% max pulso \rightarrow greitas ėjimas, lėtas bėgimas.
- **Aukštas intensyvumas:**
70–85% max pulso \rightarrow bėgimas, intensyvūs intervalai, sunkios jėgos treniruotės.

Atsistatymo taisyklė

Sportas lavina kūną, bet tik poilsis jį stiprina. Atsistatymui būtinas kokybiškas miegas, visavertė mityba, pakankamas vandens ir elektrolitų kiekis bei aktyvus poilsis: pasivaikščiavimai, tempimai, savimasažas, sauna ar šalto vandens terapija. Be gero miego – progreso nebus.

1 MIEGAS – didžiausias atsistatymo įrankis.

Miegas – tai laikas, kai kūnas remontuoja raumenų skaidulas, reguliuoja hormonų veiklą ir atstato nervų sistemą. Nėra kito proceso, kuris taip stipriai atstatytų organizmą.

Ką reikia žinoti?

- Suaugusiam žmogui reikia bent **7–9 valandų** gero miego per parą.
- Intensyviai sportuojant ar po intensyvių tarnybos dienų miegoti reikia kartais ir daugiau.
- Miegoti reikia eiti tuo pačiu metu – kūnas mėgsta ritmą.
- Miegamasis turi būti **vėsus, tamsus ir tylus**.
- Venkite ekranų likus bent 1–2 val. iki miego.

2 MAISTO MEDŽIAGOS – be kurių raumenys neturi kaip atsistatyti

Praktiniai patarimai:

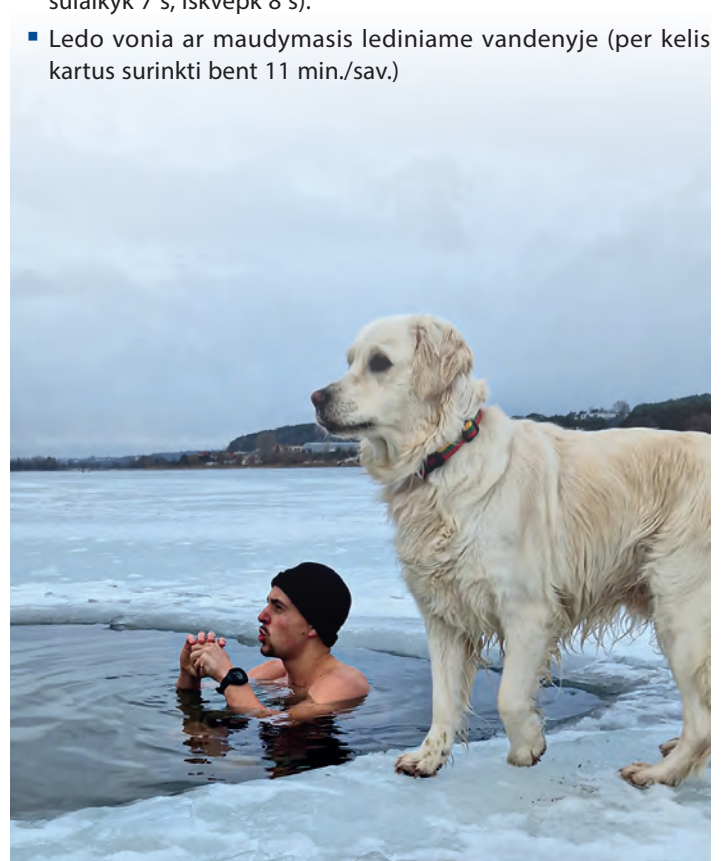
- 1,2–2,0 g baltymų reikia kilogramui kūno svorio per parą.
- Po treniruotės svarbiausia – **baltymai** (raumenų atstatymui) ir **angliavandeniai** (glikogeno atsargoms papildyti).
- Pakankama hidratacija (vandeniu) bei elektrolitai (stipriai prakaituojantiems).
- Papildai gali padėti lengviau pasiekti treniruočių tikslus. Patys populiariausi ir mokliškai pagrįsti – tai kreatino monohidratas (jėgai, raumenų atsistatymui), baltymų kokteiliai (kai sunku gauti pakankamai baltymų su maistu).

3 AKTYVUS ATSISTATYMAS – judėk lengvai

Pasivaikščiavimas, savimasažas, tempimo pratimai ir kita lengva kūno mankšta gerina kraujotaką bei atsistatymą.

4 STRESO VALDYMAS – nuolatinis stresas slopina regeneraciją

- Kvėpavimo pratimai (pavyzdžiui, 4–7–8 metodas – įkvėpk 4 s, sulaikyk 7 s, iškvėpk 8 s).
- Ledo vonia ar maudymasis lediniame vandenyje (per kelis kartus surinkti bent 11 min./sav.)

Viskas prasideda nuo pilnavertės mitybos. Papildai tik papildo, bet nepakeičia gero maisto, kokybiško poilsio ir treniruočių plano.

Apie mitybą ir streso valdymą plačiau papasakosiu kitame „Savanorio“ numeryje. O kol kas – judėkite, miegokite, atsistatykite ir būkite pavyzdys kitiems!

Viename žmoguje dera karys ir gospelo atlikėjas

Vyr. eil. MINDAUGAS AVIŽIENIS,

tarnaujantis KASP štabe vairuotoju, dar yra ir profesionalus muzikantas, tenoras, muzikinio kolektyvo „Vilnius Voices“ narys. Besimokydamas Sauliaus Sondeckio menų gimnazijoje Šiauliuose, jis balansavo tarp baritono ir tenoro partijų.

Studijuojant Vilniuje paaiškėjo, kad jo balsas – tenoras. Anot atlikėjo, tikriausiai dainavimo technika, kurios buvo išmokytas, ir lėmė tai, kad praplėtė savo vokalinį diapazoną ir taip jam tapo pasiekiamos aukštos natos.

Mindaugas mėgsta įvairią muziką, anksčiau klausė amerikiečių indiroko grupės „Kings of Leon“. Su draugais net norėjo į ją lygiuotis. Dabartinėje atlikėjų gausoje Mindaugas nenori išskirti nė vieno kolektyvo ar atlikėjo. Kokybiškos muzikos įvairiose platformose dabar yra labai daug ir ji labai įvairi. Iš visur po truputį ateina įkvėpimas – po dalelę iš kiekvieno gero kūrinio.

Visi gyvenime pasirenkame savo kelią, kantriai kažko siekiame, mokomės, dirbame, verčiamės per galvą. O kartais likimas pats pasirenka mus. Ir tada viskas vyksta tarsi savaime, natūraliai. Atrodo, tarsi kitaip ir negalėjo būti. Ne veltui daugelio žinomų kompozitorių tėvai buvo muzikantai. Jie grojo, ir tą grojimą augdami girdėjo jų atžalos. Paprastai dar maži ir žingeidūs vaikai klauso, o paaugę patys natūraliai prieina prie muzikos instrumento. Jie patys pradeda groti, dar jauname amžiuje išmoka atlikti sudėtingus muzikinius kūrinius, o užaugę tampa žymiais atlikėjais.

Mindaugas jau ketverius metus tarnauja KASP vadovybės štabe, transporto skyriuje, vairuotoju. Neseniai išsilaukė C kategorijos vairavimo teises. Dabar turi visas tris – A, B ir C. Muzikos „ABC“ Mindaugas išmoko dar vaikystėje – būdamas vos trejų, jau turėjo vargonėlius. Šeimoje, pasak Mindaugo, grojo senelis ir tėvas. Todėl nieko nuostabaus, kad talentą muzikai paveldėjo ir jis.

Šiaurės Lietuvoje, Žeimelyje, kur augo Mindaugas, nebuvo muzikos mokyklos, todėl gimtinėje jo kelias į muziką šiems laikams nebuvo labai įprastas: jos jis mokėsi iš tėvo, taip pat grojo vietos kultūros namų saviveikliniame pučiamųjų orkestre. Ten muzikavo įvairiausio amžiaus ir statuso žmonės, kuriuos vienijo vienintelis dalykas – pomėgis muzikuoti. Taip jis išmoko groti įvairiais instrumentais:

„Vaikystėje išbandžiau daug muzikinių instrumentų – kapeloje iš mušamųjų pradėjau nuo tamburino, o pučiamųjų orkestre net grojau tenoriniu saksofonu. Visada norėjau groti šiuo instrumentu. Pradžioje mokiausi groti altiniu saksofonu, o vėliau įsidrąsinęs paėmiau didesnę – tenorinį. Jau būdamas paaugliu tėvo ir senelio sprendimu įstojau į Joniškio Algimanto Raudonikio vaikų muzikos mokyklą. Ten patiko, bet jau buvau gerokai vyresnis už savo klasiokus. Porą metų mokiausi groti akordeonu. Tarp senų muzikantų sklاندė klaidingas įsitikinimas, kad tas, kas

moka groti akordeonu, – gebės groti visais klavišiniai. Kažkodėl ir mano giminės laikėsi tokios nuomonės. Gal čia senų armonikierių išmintis?! Tėtis ir senelis yra savamoksliai provincijos muzikantai, o štai dėdė jau buvo baigęs konservatoriją Panevėžyje“, – pasakoja M. Avižienis.

Jeigu Žeimelyje būtų veikusi muzikos mokykla, gal ir Mindaugo gyvenimas kitaip būtų susiklostęs, o dabar jo muzikinis pradžiamokslis buvo įmanomas tik vietos kultūros namų orkestre. Ten tuo metu entuziastingas vadovas Stanislovas Zuoka viskam dirigavo – ir perkeltine, ir tiesiogine prasme.

„Pats orkestras Žeimelyje gyvuoja jau labai seniai, ir aš labai džiaugiuosi, kad turėjau galimybę ten groti ir susipažinti su muzika. Visas mokymasis iki rimtesnės meno mokyklos buvo daugiausia savaran-

kiškas. Orkestre pramokau groti keliais muzikos instrumentais, skaityti natas iš lapo – kaip pradžiai, to buvo daugiau nei pakankamai. Muzikos mokykloje tokios pasirinkimo laisvės nebūčiau turėjęs. Iš visų pučiamųjų instrumentų orkestre labiausiai pamėgau vieną – saksofoną. Tą orkestrą lankiau gana ilgai, iki 16 metų. Repeticijoms rinkdavomės priklausomai nuo situacijos. Jeigu laukdavo koks nors pasirodymas ar koncertas, rinkdavomės porą kartų per savaitę. Aišku, dar ruošdavomės individualiai. Kolektyvo repertuaras beveik nesikeisdavo, todėl senbuviai visus kūrinius jau seniai mokėjo atmintinai. Jeigu laukdavo koks rimtesnis koncertas, padėti vietos orkestrui buvo kviečiami ne tik nuolatiniai nariai, bet ir anksčiau jame groję muzikantai iš gretimų kaimų ir net rajonų.“

NUKELTA Į 52 PSL.

Visi muzikantai ir vokalistai, kurie pirmą kartą išgirsta, kad aš tarnauju kariuomenėje, pradžioje nustemba, o po to apsipranta. Man tai nėra keista ir niekada nebuvo, – karinę tarnybą ir muziką suderinti pavyksta. Prioritetas, žinoma, suteikiamas darbui ir tarnybai, o muzikai laiko lieka tiek, kiek jo būna laisvalaikiu. Aš labai džiaugiuosi, kad pavyksta dalyvauti ir ten, ir ten.“

Vyr. eil. Mindaugas Avižienis

Nusprendė su muzika susieti gyvenimą

„Muzikavimas man patiko, bet augdamas dar nebuvau apsisprendęs, ką rimto veiksiu gyvenime, kokios srities išsilavinimo sieksiu. Viskas į rimtas muzikines vėžes stojo tik tuomet, kai įstojau į Joniškio Algimanto Raudonikio meno mokyklą mokytis akordeono specialybės. Tai buvo gera patirtis, tačiau pagal amžių buvau, kaip sakoma, kiek „peraugęs“ mokinys. Mokyti sekėsi gerai, ir nors mano bendraklasiai buvo gerokai jaunesni, tai, ko ten išmokau, yra naudinga ir šiandien.

Vėliau sekė dar vienas etapas. Įstojau į Sauliaus Sondeckio menų gimnaziją Šiauliuose. Ten patekau pažįstamos žeimelietės, kuri mane įkalbėjo stoti į šią gimnaziją, dėka. Iki tol mes drauge muzikuodavome, dainuodavome. Jai pritardavau tuometiniu savo gana aukštu paauglio balsu. Jos padedamas pasiruošiau stojamiesiems egzaminams ir man pavyko įstoti. Čia įgijau vidurinį išsilavinimą ir lygiagrečiai mokiausi muzikos. Besimokydamas Menų gimnazijoje galutinai nusprendžiau studijuoti muziką, tačiau dvejojau, į kurį miestą pasukti. Galėjau rinktis studijas ir Klaipėdoje, ir Kaune, bet galop išėjo taip, kad įstojau į Vilniaus kolegiją, į Džiazo muzikos specialybę.“

Šauktinio tarnyba

Paskutiniaisiais studijų metais Mindaugas pateko į šauktnių sąrašus, be to, prasidėjo COVID-19 pandemija. „Man tuomet privalomąją tarnybą dėl mokslų atidėjo. Tačiau laikas sparčiai ėjo, baigiau vokalo studijas kolegijoje ir, norėdamas pasilikti Vilniuje, įsidarbinau kurjeriu. Darbas nebuvo mielas, monotoniškas – važinėjavu nuo paštomato iki paštomato, tačiau la-

bai norėjosi pasilikti sostinėje, kur turėjau draugų, retkarčiais pasirodymų, turėjau ir kitų laisvalaikio užsiėmimų. Jau tada supratau, kad nieko nesu susiplanavęs artimiausiam laikui, o tęsti kurjerio karjeros vienoje iš siuntų pristatinėjimo įmonių nelabai turėjau motyvacijos. Negalvojau, kur toliau stoti studijuoti, tačiau reikėjo iš ko gyventi, todėl pradėjau mąstyti, kad artimiausius metus verta praleisti kariuomenėje. Susiskambinau su draugu, kuris Dragūnų batalione buvo atlikęs privalomąją karinę tarnybą, pasikalbėjau su juo, pasitariau, ir tą patį vakarą internetu užpildžiau reikiamus dokumentus. Po poros dienų man paskambino iš Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos ir pakvietė atvykti tvarkyti likusių formalumų, pereiti sveikatos komisiją. Mechanizmas įsisuko, ir viskas ėjo kaip per sviestą. Susitvarkęs formalumus, jau rugsėjo pradžioje išvykau į Ruklą.“

Prasidėjus šauktinio tarnybai, anot Mindaugo, buvo nelengvų akimirklų, nes iki kariuomenės nebuvo buvęs nei skautas, nei šaulys. Jis nemokėjo kariškų komandų, neišmanė ginklų, ir tokių šauktnių pradžioje ten buvo dauguma.

Kareivinėse laisvu laiku pagrodavo draugams gitara

„Privalomoje tarnyboje vienas sunkiausių dalykų buvo anksti keltis. Tačiau bėgant laikui pripranti prie to ritmo ir įsivažiuoji, o pradžioje tiesiog neturi kito pasirinkimo. Bėgi su visais. Antras iššūkis buvo pandemija. Man tarnaujant Vaidoto batalione, per Lietuvą nusirito antroji

COVID-19 banga. Mus retai išleisdavo iš dalinio. Namu per visą tarnybą vykome tik tris kartus: po priesaikos, per Kalėdas ir Velykas. Net išleistuvių rikiuotėje stovėjome su veido kaukėmis. Įprastomis sąlygomis kariai namo vyksta kur kas dažniau. Pagal pandemijos reikalavimus, teko patirti ir izoliacijos sunkumus. Po švenčių kažkuriam kariui susirgus COVID-19, buvo izoliuota visa kuopa. Tada ugdėmės kantrybę. Būdami izoliuoti, laiką leidome vienoje patalpoje ir stengiamės neišprotėti. Gerai, kad pavyko į kareivines atsivežti gitarą, nes muzikavimo man, žinoma, trūkdavo. Ten pagrodavau, praskaidrindamas karišką rutiną sau ir bendražygiams, kurie, esant galimybei, visada prašydavo pagroti gitarą.

Apskritai nesigailiu, kad atlikau privalomąją tarnybą. Išbandymų buvo ne tik fizinių, bet ir psichologinių. Tarnyba man davė tikrai daug. Karinis rengimas batalione buvo tikrai dinamiškas ir stiprus. Visi supratome, kas yra disciplina ir kaip

Pirmoji Mindaugo užduotis, pradėjus tarnybą KASP štabe – išvyka į LR pasienį su Baltarusija, kur kariai savanoriai, vykdydami Taikos meto užduotis, budėjo drauge su Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnais. 2021 m.

reikia planuoti laiką. Privalomoje tarnyboje tikrai nebuvo nieko blogo, tik pliusai. Daug dalykų, kuriuos išmokau būdamas šauktiniu, galiu pritaikyti ne tik tarnyboje, bet ir civiliniame gyvenime. Ten, Vaidoto batalione, atlikau privalomąją karinę tarnybą iki pat birželio mėnesio, o per tuos devynis mėnesius buvo daug visko. Sekėsi neblogai. Baigiant tarnybą man net buvo suteiktas aukštesnis – eilinio – laipsnis.

Tarnyba Vilniuje, KASP štabe: čia dera karys-vairuotojas ir „Vilnius Voices“ atlikėjas

Toliau viskas vyko vėlgi natūraliai. Baigęs privalomąją tarnybą, Mindaugas pabandė Vilniuje ieškoti profesinės karo tarnybos vietos ir liko maloniai nustebęs. Kaip tik Vilniuje, KASP štabe, reikėjo vairuotojų. Jis pasiskambino, susitarė dėl tarnybos pradžios ir jau tos pačios vasaros antroje pusėje pradėjo profesinę karo tarnybą.

„Jeigu atvirai, tarnyba man patiko. Norėjau pasilikti ir žvalgiausi profesinės karo tarnybos vietos Vilniuje. Skeptikai kalbėjo, kad tai beveik neįmanoma, tačiau man pavyko. Nebijojau pabandyti, pasieškoti. Daug kas nuteikino: „Gero nelauk, čia eilės stovi porą metų į priekį.“ Mano tarnybos vieta – KASP vadovybės Štabo aptarnavimo tarnyba – yra puiki. Joje viršininkai ir kolegės labai lanksčiai ir palankiai žiūrėjo į mano magistrantūros studijas Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje (LMTA) bei į mano muzikavimą. Iš kolegų darbe sulaukiu palaikymo, jiems patinka mano muzikinė veikla, tai, ką darau laisvalaikiu. Niekam netrukdo, kad aš

pasiimu išveiginę arba atostogas ir tą laisvą laiką skiriu muzikai. Aišku, kažkam gal ir būtų kultūrinis šokas, kai vieną dieną nešioji taikinius ir šaudai šaudykloje, o kitą dieną jau repetuoji su kolektyvu arba koncertuoji gausiai susirinkusiai publikai. Bet ne man. Kartais norėtusi daugiau laiko skirti muzikai, bet dabar esu patenkintas taip, kaip yra. Viskas priklauso tik nuo manęs, kokia bus ateitis, kiek ilgai viename žmoguje derės karys-vairuotojas ir „Vilnius Voices“ atlikėjas.

Kariuomenė puikiai išmoko skirstyti prioritetus. Vilniuje yra karinių muzikos kolektyvų, bet vietos ten nėra. Štabe tarnauju jau penkti metai. Laikas eina greitai. Tarnyboje, žinoma, per tiek laiko būta visko: ir nesutarimų, ir streso, tačiau kur to nebūna? Tikriausiai nėra tokių vietų. Tarnaudamas čia, aš lygiagrečiai labai daug nuveikiu muzikos srityje – niekur kitur to nebūtų pavykę. Taip pat ir pagal karinę specialybę tobulėju. Neseniai Lietuvos kariuomenės mokykloje baigiau kursus ir įgijau teisę vairuoti sunkvežimį“.

Praėjusiais metais Mindaugas baigė Muzikos ir teatro akademijos magistrantūrą, jo specialybė – džiazo vokalas. Nėra to blogo, kas neišeitų į gerą – nepavykus tapti vieno iš karinių muzikinių kolektyvų nariu, į bylą nugulė magistro diplomas. Neprapuls.

Su „Vilnius Voices“ kolektyvu klausytojus lepina gospelo kūriniais

Baigęs vokalo specialybę, Mindaugas gali groti keliais instrumentais: fortepijonu, įvairiomis gitaromis, tarp jų ir bosine, saksofonu, akordeonu, būgnais bei trimi-

tu. Nors dabar rečiau į rankas paima kurį nors iš šių instrumentų, jau kuris laikas profesionaliai dainuoja scenoje su kolektyvu „Vilnius voices“.

„Jau tarnaudamas štabe sulaukiau kvietimo iš buvusios kolegės, su kuria mokiausi Vilniaus kolegijoje, prisijungti prie šio kolektyvo, – pasakoja M. Avižienis. – Prisijungus prasidėjo įvairūs projektai, repeticijos, koncertai. Kolektyvui vadovauja Kristina Žaldokaitė. Savo koncertuose mes atliekame gospelo kūrinius. Gospelas – tai Šiaurės Amerikos religinės muzikos žanras, kilęs iš juodaodžių bendruomenių. Jis jungia religinę muziką, džiazo ir bliuzo elementus, dažnai kūriniui atliekami solo su improvizacijomis ir instrumentiniu pritarimu.

Įsimintiniausi mūsų koncertai vyko vienoje iš Vilniaus arenų šių metų gegužės mėnesį. „Vilnius Voices“ kvietė drauge žengti į jausmų kupiną pavasarį ir pasinerinti į gražiausias muzikines emocijas pavasariname koncerte. Likome labai patenkinti tuo, kaip gerai mus priėmė publika. Susirinko gana daug žmonių. Koncertas labai patiko ne tik žiūrovams, bet ir mums, atlikėjams. „Vilnius Voices“ yra įpratęs dirbti pritariamuoju vokalu kitiems solistams ar kolektyvams, o tąkart mes buvome dėmesio ir scenos centre. Visas dėmesys ir ovacijos buvo skirtos tik mums. Po koncerto buvome labai pakylėti ir įkvėpti. Žmonės žiūrėjo ir klausėsi tik mūsų. Koncertą papildė choreografijos elementai, koncertavome su gyvo garso grupe. „Vilnius Voices“ repertuaras įvairus, repetuojame ir naujus kūrinius. Kviečiu ateiti ir susitikti būsimuose kolektyvo koncertuose.“

„Vilnius Voices“ – išskirtinis reiškinys Lietuvos muzikinėje scenoje. Net keturiolika puikių balsų savininkų stebina savo muzikalumu ir balsų derme tiek dainuodami drauge, tiek atlikdami solo partijas.

Vyr. eil. Mindaugas Avižienis:
Prasidėjus šauktinio tarnybai, buvo nelengvų akimirų, nes iki kariuomenės nebuvau buvęs nei skautu, nei šauliu. Nemokėjau kariškų komandų, neišmaniau ginklų, ir tokių šauktinių pradžioje ten buvo dauguma.

„Iš kolegų darbe sulaukiu palaikymo, jiems patinka mano muzikinė veikla, tai, ką darau laisvalaikiu. Niekam netrukdo, kad aš pasiimu išeiginę arba atostogas ir tą laisvą laiką skiriu muzikai. Aišku, kažkam gal ir būtų kultūrinis šokas, kai vieną dieną nešioji taikinius ir šaudai šaudykloje, o kitą dieną jau repetuoji su kolektyvu arba koncertuoji gausiai susirinkusiai publikai. Bet ne man. Kartais norėtūsi daugiau laiko skirti muzikai, bet dabar esu patenkintas taip, kaip yra. Viskas priklauso tik nuo manęs, kokia bus ateitis, kiek ilgai viename žmoguje derės karys-vairuotojas ir „Vilnius Voices“ atlikėjas.“

917720291843005

